

Samenvatting Migratieradar T3 september – december 2021

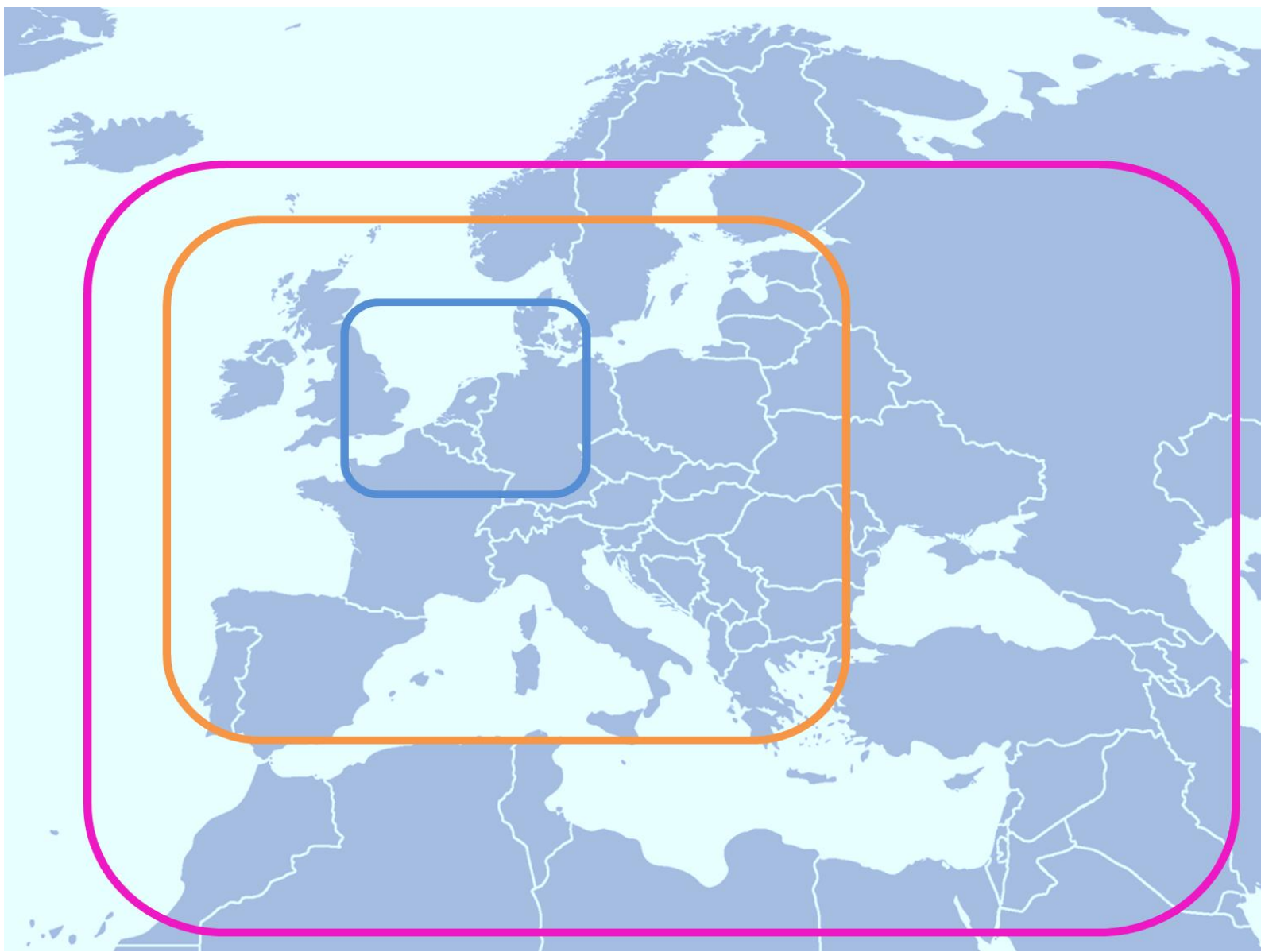
Ontwikkeling en verwachting van asiel gerelateerde migratie



Koninklijke Marechaussee



Immigratie- en Naturalisatiedienst
Ministerie van Justitie en Veiligheid



Colofon

Titel Samenvatting Migratieradar september - december 2021. Ontwikkeling en verwachting van asiel gerelateerde migratie.

Inhoud

De Samenvatting Migratieradar is een analyseproduct, waarin het monitoren van asiel gerelateerde migratie naar Nederland centraal staat. De gegevens uit het betreffende tertaal zijn aangevuld, ter vergelijking, met gegevens uit voorgaande maanden en uit dezelfde periode van een jaar eerder. Daarnaast wordt informatie gegeven over ontwikkelingen in landen van herkomst in het betreffende tertaal en beleidsontwikkelingen in Nederland en Europa. De Migratieradar voorziet de migratieketen van een analyse ter ondersteuning van beleid en uitvoering.

Bronnen De Samenvatting Migratieradar is gebaseerd op informatie uit databases (IND-METiS, IOM en UNHCR), mediaberichten, openbare Frontex gegevens en openbare landeninformatie van IND/TOELT. Daarnaast worden signalen meegenomen uit het signaleringsoverleg asiel, (ad hoc) onderzoeken van O&A en interviews met Nederlandse aanmeldbalies en met andere Europese lidstaten (Gdisc prognose netwerk).

Samenwerking De Migratieradar is een analyseproduct van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (SUA/O&A en DV/TOELT) en is tot stand gekomen door samenwerking met de Koninklijke Marechaussee (KMar), het Ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V/DGM), Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V), Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), Politie (AVIM) en het ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ).

IND SUA Onderzoek & Analyse
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Immigratie en Naturalisatiedienst
Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag
Postbus 16275 | 2500 BG | Den Haag

Inhoud

1	TERUGBLIK ASIELAANVRAGEN IN NEDERLAND EN IN DE EU+	4
1.1	EERSTE ASIELAANVRAGEN IN NEDERLAND.....	4
1.1.1	<i>Asielaanvragen van personen afkomstig uit “veilige landen van herkomst”</i>	<i>5</i>
1.1.2	<i>Asielaanvragen van personen van visumvrije landen</i>	<i>6</i>
1.1.3	<i>Asielaanvragen van alleenstaande minderjarige vreemdelingen</i>	<i>6</i>
2	UITGELICHTE NATIONALITEITEN	7
2.1	AFGHANEN	7
2.1.1	<i>Toelichting cijfers</i>	<i>7</i>
2.1.2	<i>Ontwikkelingen</i>	<i>8</i>
2.2	IRAKEZEN	9
2.2.1	<i>Toelichting cijfers</i>	<i>9</i>
2.2.2	<i>Ontwikkelingen</i>	<i>9</i>
2.3	JEMENIETEN	10
2.3.1	<i>Toelichting cijfers</i>	<i>10</i>
2.3.2	<i>Ontwikkelingen</i>	<i>11</i>
2.4	SYRIËRS	11
2.4.1	<i>Toelichting cijfers</i>	<i>11</i>
2.4.2	<i>Ontwikkelingen</i>	<i>11</i>
2.5	TURKEN.....	13
2.5.1	<i>Toelichting cijfers</i>	<i>13</i>
2.5.2	<i>Ontwikkelingen</i>	<i>13</i>
3	RELEVANTE ONTWIKKELINGEN IN DE REGIO'S.....	14
3.1	SUB-SAHARA AFRIKA	14
3.1.1	<i>Eritrea</i>	<i>14</i>
3.1.2	<i>Ethiopië</i>	<i>14</i>
3.1.3	<i>Nigeria</i>	<i>15</i>
3.1.4	<i>Somalië</i>	<i>15</i>
3.2	NOORD-AFRIKA	15
3.2.1	<i>Algerije.....</i>	<i>15</i>
3.2.2	<i>Libië.....</i>	<i>16</i>
3.2.3	<i>Marokko.....</i>	<i>17</i>
3.2.4	<i>Tunesië.....</i>	<i>18</i>
3.3	AZIË – PAKISTAN.....	18
3.4	EUROPA – BELARUS.....	19
3.5	MIDDEN-OOSTEN – IRAN	20
3.6	ZUID-AMERIKA – COLOMBIA	20
4	(BELEIDS)ONTWIKKELINGEN IN DE EU	21
5.1	(BELEIDS)ONTWIKKELINGEN IN NEDERLAND.....	21
5.2	(BELEIDS)ONTWIKKELINGEN IN ANDERE EU-LIDSTATEN	22
5.3	(BELEIDS)ONTWIKKELINGEN OP EU-NIVEAU	23
	BIJLAGE I HET GEBRUIK VAN MIGRATIE- EN ASIELDATA.....	25

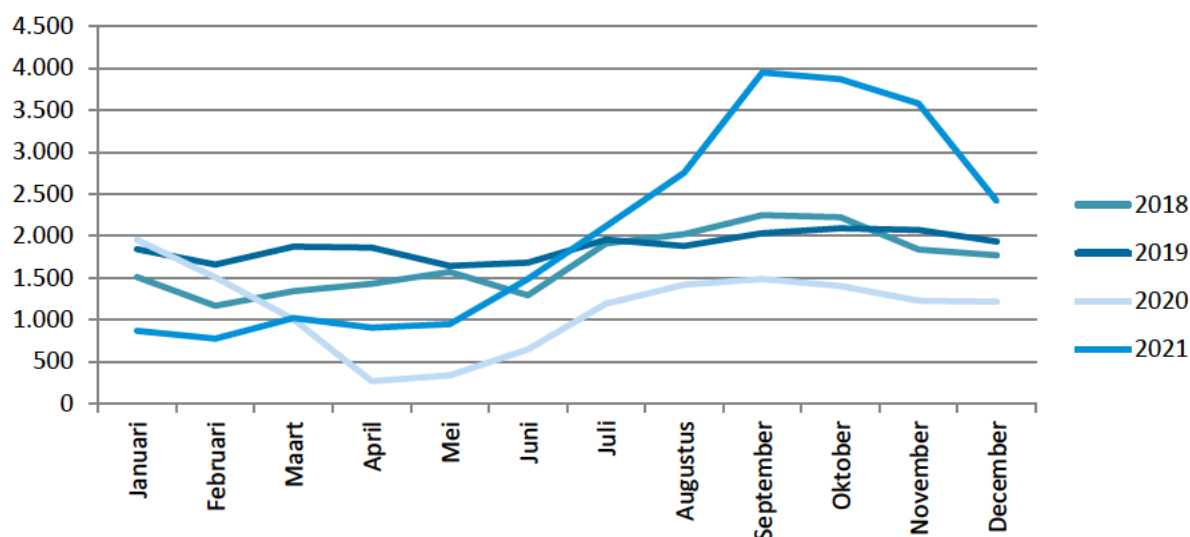
1 Terugblik asielaanvragen in Nederland en in de EU+

In dit hoofdstuk worden de ontwikkelingen van asielaanvragen van de meest voorkomende en meest opvallende nationaliteiten in Nederland en de EU+¹ in het derde tertaal van 2021 weergegeven.

1.1 Eerste asielaanvragen in Nederland

In het derde tertaal is het aantal ingediende eerste asielaanvragen (13.819) in totaal *gestegen* in vergelijking met zowel het voorgaande tertaal (+6.509, +89%) als met dezelfde periode in 2020 (+8.483, +159%). In de maand september zijn de meeste aanvragen gedaan. Deze piek in september is deels te wijten aan de evacuatievluchten uit Afghanistan, die vanwege de recente economische en humanitaire crisis in Afghanistan sinds augustus plaatsvinden (zie [paragraaf 2.1](#)). Na september is een daling in het aantal eerste asielaanvragen ingezet, al blijft het aantal asielaanvragen ook in de maanden erna hoger dan in voorgaande jaren (zie ook [Figuur 1.1](#)).

Figuur 1.1 – Aantal eerste asielaanvragen van januari 2018 t/m december 2021

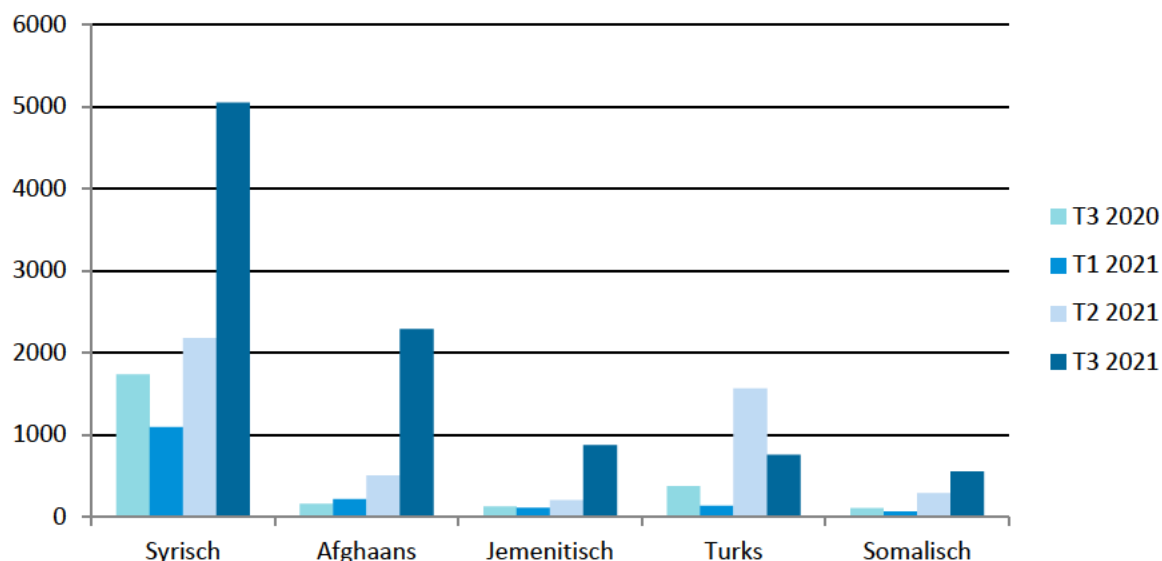


Bron: METIS Factboards, geraadpleegd op 19 januari 2022.

In [Figuur 1.2](#) is een duidelijke *stijging* zichtbaar voor alle nationaliteiten uit de top 5 voor eerste asielaanvragen. Het aantal Syrische aanvragen verdubbelde zelfs ten opzichte van de periode mei-augustus 2021 (+132%). Ook het aantal Afghanen is in het laatste tertaal sterk gestegen (+355%). Dit komt vooral door de evacuatievluchten uit Afghanistan (zie [paragraaf 2.1](#)). In september is de grootste instroom van Afghanen. Van de 1.194 eerste asielaanvragen in september zijn rond de 1.104 eerste asielaanvragen ingediend door personen die zijn overgebracht naar Nederland. In december is het aantal Afghaanse eerste asielaanvragen alweer flink afgenomen, in deze maand zijn 97 van de 178 eerste asielaanvragen van personen die zijn geëvacueerd. Een opvallende stijging is daarnaast die van het aantal Jemenieten. In het tweede tertaal van 2021 nam het aantal asielaanvragen van Jemenieten al toe met 83% ten opzichte van het eerste tertaal. In tertaal 3 zette deze stijging verder door naar in totaal 876 eerste asielaanvragen (+332%). De instroom was dit tertaal op het hoogst in de maand oktober (429), waarna deze weer is afgenomen met in december het minst aantal aanvragen (71). De stijging is niet zo sterk zichtbaar op Europees niveau (zie [paragraaf 2.3](#)). Mogelijk is de instroom van Jemenieten in Nederland deels beïnvloed door de situatie in Belarus (zie [paragraaf 3.1.6](#)) en door de mogelijkheid die Jemenieten voorheen hadden om met een machtiging voorlopig verblijf (mvv) voor zoekjaar hoogopgeleiden Nederland in te reizen.

¹ Europese Unie, Noorwegen, Zwitserland en IJsland.

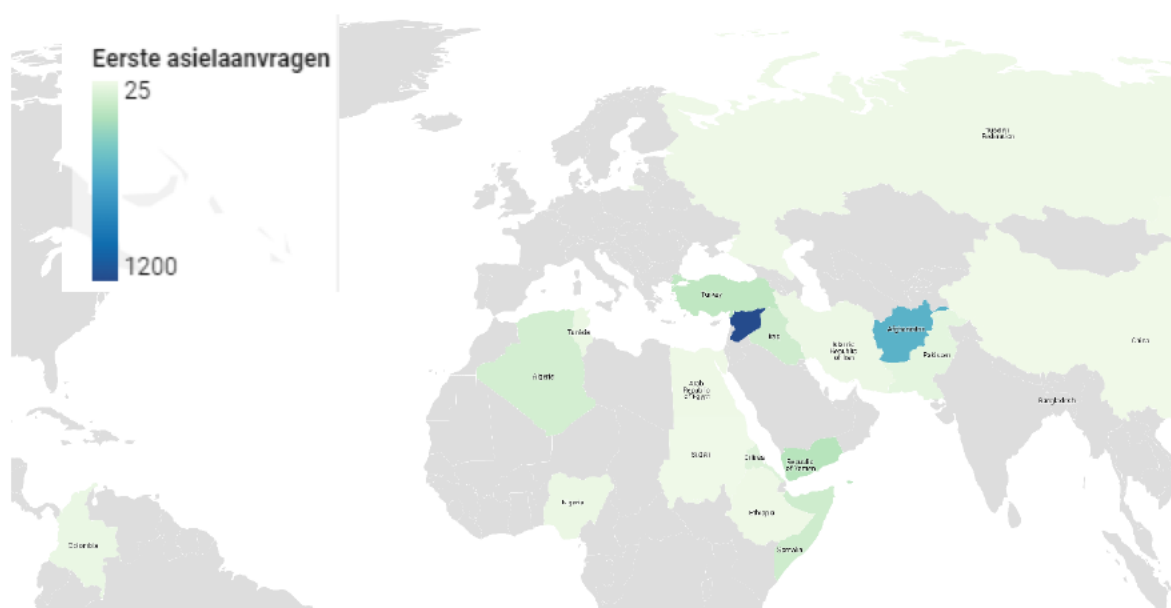
Figuur 1.2 – Aantal eerste asielaanvragen in T3 in Nederland voor top 5 nationaliteiten



Bron: METIS Factboards, geraadpleegd op 19 januari 2022. Top 5 is gebaseerd op de top 5 in het derde tertaal.

In Figuur 1.3 wordt de top 20 nationaliteiten die een eerste aanvraag in Nederland deden in het derde tertaal weergegeven. Naarmate een land donkerder blauw gekleurd is, zijn er meer eerste aanvragen uit dat land gedaan.

Figuur 1.3 – Visuele weergave top 20 nationaliteiten die een eerste asielaanvraag deden in Nederland



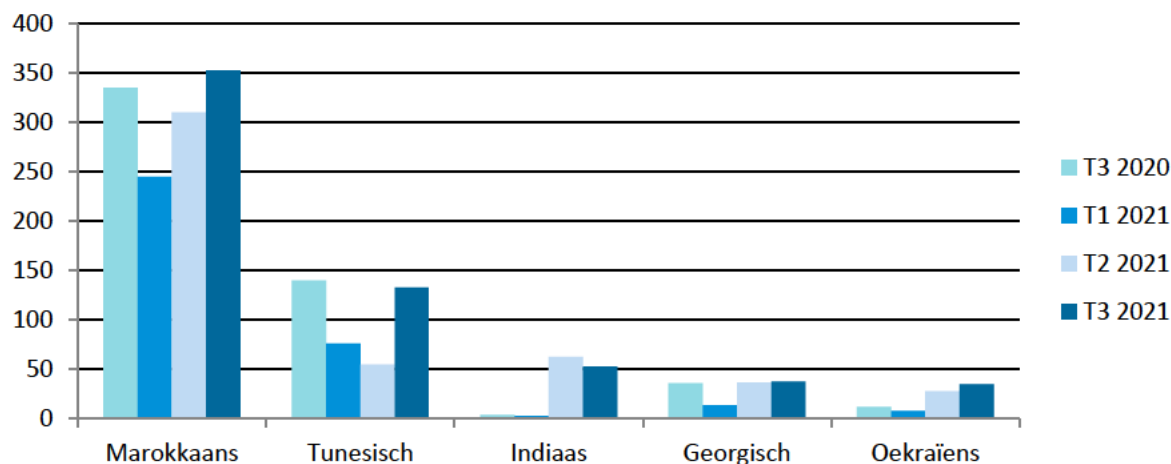
Bron: METIS Factboards, geraadpleegd op 19 januari 2022. Top 20 is gebaseerd op de top 20 in het derde tertaal. Figuur gemaakt op datawrapper.de.

1.1.1 Asielaanvragen van personen afkomstig uit “veilige landen van herkomst”

Het totale aantal aanvragen van personen met een nationaliteit van veilige landen van herkomst (735) is in het derde tertaal *gedaald*, zowel ten opzichte van vorig tertaal (-19%) als van tertaal 3 in 2020 (-37%). Deze trend komt vooral door een sterke daling van het aantal aanvragen van nationaliteiten die buiten de top 5 vallen. Samengenomen namen deze ‘overige nationaliteiten’ af van 416 in tertaal 2 naar 141 in tertaal 3. Hier staat tegenover dat vier van de vijf nationaliteiten uit de top 5 juist in aantal *toenamen* in het derde tertaal van 2021; zie ook Figuur 1.4. Oekraïne kwam voor het eerst in 2021 voor in de top 5 van veilige landen van herkomst. In het vorige tertaal

heeft een herbeoordeling van een aantal veilige landen van herkomst plaatsgevonden. Hiermee is o.a. Algerije niet langer aangemerkt als veilig land van herkomst. Algerije stond voorgaande tertalen in de top 5.

Figuur 1.4 – Aantal eerste asielaanvragen in Nederland voor top 5 nationaliteiten van veilige landen van herkomst

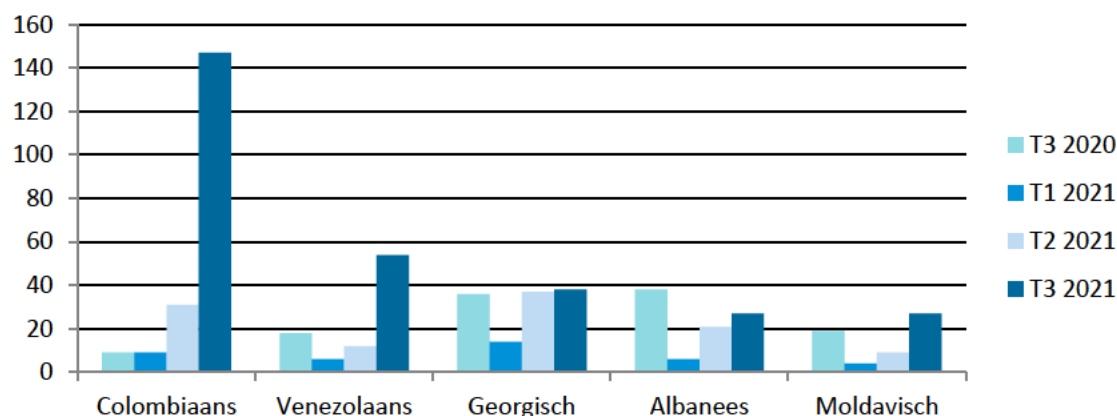


Bron: METIS Factboards, geraadpleegd op 19 januari 2022. Top 5 is gebaseerd op de top 5 in het derde tertaal.

1.1.2 Asielaanvragen van personen van visumvrije landen

Het aantal aanvragen van personen afkomstig uit visumvrije landen in het derde tertaal (383) is bijna verdubbeld in vergelijking met het voorgaande tertaal (+97%) en in vergelijking met dezelfde periode in 2020 (+102%). Deze *stijging* komt vooral door de grote toename in het aantal eerste asielaanvragen van Colombianen (+374%) ten opzichte van het vorige tertaal) en Venezolanen (+350% ten opzichte van het vorige tertaal). Zie ook Figuur 1.5 hieronder.

Figuur 1.5 – Aantal eerste asielaanvragen in Nederland voor top 5 nationaliteiten afkomstig uit visumvrije landen



Bron: METIS Factboards, geraadpleegd op 19 januari 2022. Top 5 is gebaseerd op de top 5 in het derde tertaal.

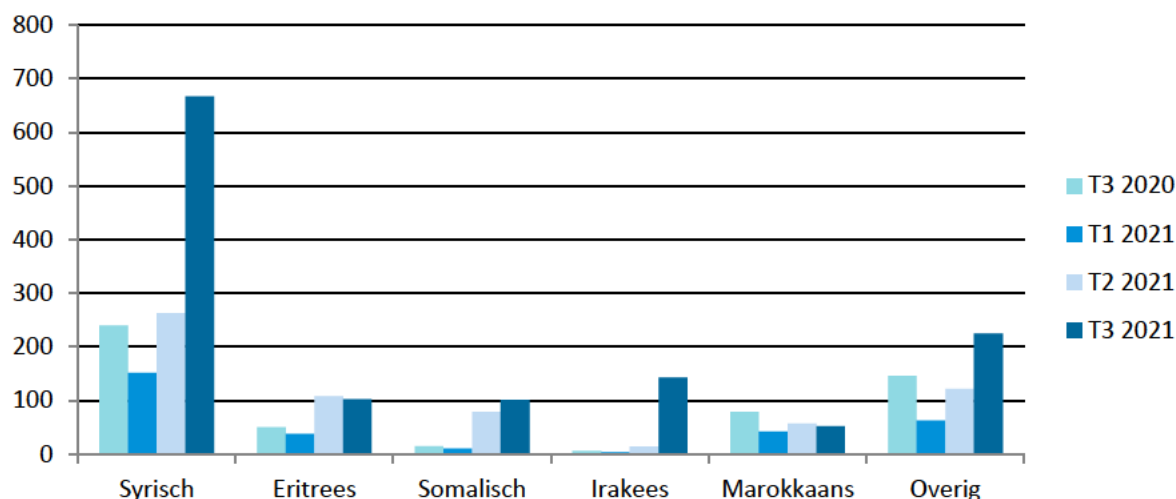
1.1.3 Asielaanvragen van alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Het aantal aanvragen van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's - 1.290) is in het derde tertaal *gestegen* in vergelijking met voorgaand tertaal (+101%) en in vergelijking met het derde tertaal van 2020 (+141%). In deze periode is het absolute totaal aantal asielaanvragen ook gestegen. Het percentuele aandeel aanvragen van amv's van het totale aantal eerste asielaanvragen is in het derde tertaal wel gelijk gebleven aan het vorige tertaal: 9%.

De stijging ten opzichte van vorig tertaal komt met name door de stijging van 154% van het aantal aanvragen door Syriërs en de stijging van maar liefst 921% van aanvragen door Irakese amv's; zie ook Figuur 1.6. Deze stijgingen lijken deels op te gaan met de stijgingen van het totaal aantal eerste

asielaanvragen (ook niet-amv's) van deze nationaliteiten; het totaal aantal eerste asielaanvragen van Syriërs is in tertiaal 3 met 132% (+404) gestegen en het totaal aantal eerste asielaanvragen van Irakezen met 403% (+129). Het aandeel Syrische amv's van het totaal aantal Syrische eerste asielaanvragen is nagenoeg hetzelfde gebleven (+1%). Het aandeel Iraakse amv's van het totaal aantal Iraakse eerste asielaanvragen is wel gestegen (+13%).

Figuur 1.6 – Aantal eerste asielaanvragen in Nederland door amv's voor top 5 nationaliteiten



Bron: METIS Factboards, geraadpleegd op 19 januari 2022. Top 5 is gebaseerd op de top 5 in het derde tertiaal.

2 Uitgelichte nationaliteiten

In dit hoofdstuk worden enkele nationaliteiten uitgelicht om inzicht te geven in de achtergrondkenmerken van bepaalde groepen asielzoekers. Redenen om een bepaalde nationaliteit uit te lichten, hebben te maken met een verhoogde instroom, ontwikkelingen in het land van herkomst of vanwege het toegenomen belang als transitland.

2.1 Afghanistan

2.1.1 Toelichting cijfers

In het derde tertiaal van 2021 zijn in Nederland 2.287 eerste asielaanvragen ingediend door Afghanen. Het aantal aanvragen is in het laatste tertiaal van 2021 sterk toegenomen. Vanaf 18 augustus werden Afghanen geëvacueerd; alle geëvacueerde Afghanen die een asielaanvraag in Nederland hebben gedaan zijn in de cijfers van het derde tertiaal opgenomen. 2.033 van de 2.287 ingediende eerste aanvragen in het derde tertiaal waren afkomstig van evacués.² Ongeveer de helft (47%) van de eerste asielaanvragers is man. Het overgrote deel (87%) is jonger dan 40 jaar, en 47% is onder de 18 jaar. Ongeveer 2% van de asielaanvragers is een alleenstaande minderjarige vreemdeling (amv).³

In 2021 zijn t/m september in de EU+ 64.545 eerste asielaanvragen ingediend door Afghanen. In september zijn dat er 17.570 geweest. De top 3 ontvangende landen zijn Duitsland, Frankrijk en België; Nederland staat op de negende plaats.

Het gemiddelde inwilligingspercentage in de EU+ lag het afgelopen anderhalve jaar rond de 60%. In België, Duitsland en Zweden lag het inwilligingspercentage hieronder, tussen de 35-55%. De

² IND, 19 oktober 2021. [Asielinstroom in september 2021](#). Geraadpleegd op 20 januari 2021; IND, 18 november 2021. [Asielinstroom in oktober 2021](#). Geraadpleegd op 20 januari 2021; IND, 10 december 2021. [The influx of asylum seekers in November 2021](#). Geraadpleegd op 20 januari 2021; IND, 17 januari 2021. [Asielinstroom in december 2021](#). Geraadpleegd op 20 januari 2021.

³ Nederland heeft in augustus 2021 een besluit- en vertrekmoratorium voor Afghanistan ingesteld. In beginsel zal Nederland gedurende een halfjaar noch besluiten nemen op asielaanvragen van Afghanen noch uitgeprocedeerde Afghanen verplicht terugsturen. Voor aanvragen die tijdens dit halfjaar ingediend worden, geldt een wettelijke beslistermijn van 21 in plaats van 9 maanden. Zie ook: Brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 11 augustus 2021 (*Kamerstukken II 2020/21, 19647, nr. 2767*).

inwilligingspercentages van Nederland en Oostenrijk liggen wat hoger, rond de 70%.⁴ In Noorwegen en Zwitserland ligt het inwilligingspercentage aanzienlijk hoger, namelijk tussen de 85-100%.

2.1.2 Ontwikkelingen

Na de verovering van Panjshir begin september 2021 hebben de Taliban de controle over het hele land. Sinds 7 sept 21 hanteert de Taliban voor het land de naam Islamitisch Emiraat Afghanistan (IEA). De regering bestaat voornamelijk uit Pashtuns, slechts enkele posities worden bekleed door personen uit andere etnische groepen (bijvoorbeeld een Tadzjiek, Oezbeek en Hazara).⁵ Alhoewel meerdere landen contact onderhouden of samenwerking zoeken met de Taliban, blijft formele erkenning voorsnog uit.⁶ Na de machtsovername door de Taliban schortten veel hulporganisaties hun activiteiten in het land op. Organisaties als UNAMA, UNHCR en IOM zijn nog wel actief in Afghanistan.⁷

Sinds de machtsovername door de Taliban heeft de VN zeker 100 buitengerechtelijke executies gerapporteerd van mensen die behoorden tot de voormalige veiligheidstroepen of overheid. Ten minste 72 van deze executies zijn uitgevoerd door de Taliban. Verschillende keren werden de lichamen van de geëxecuteerden publiekelijk tentoongesteld. Aanslagen door Islamitische Staat in Afghanistan (ISKP) vonden ook in het derde tertaal van 2021 plaats. De VN heeft ten minste 50 buitengerechtelijke executies in de provincie Kandahar gemeld van personen die ervan verdacht werden te behoren tot de ISKP. Acht *civil society* activisten en twee journalisten zijn gedood en een aantal zijn verwond door gewapende personen. UNAMA heeft 59 gevallen van willekeurige detentie, mishandeling en bedreigingen gedocumenteerd van *civil society* activisten, journalisten en staf van de Afgaanse mensenrechtencommissie, AIHRC. De AIHRC is sinds de machtsovername niet meer operationeel. Verschillende personen die opkomen voor vrouwenrechten zijn bedreigd. Veel media zijn gesloten, en *civil society* groepen zijn verboden. Er zijn rapporten over mensen die gedwongen hun huizen/land hebben moeten verlaten. Het gaat hier met name om Hazara's en andere minderheidsgroepen.⁸

Er is sprake van een economische en humanitaire crisis in Afghanistan. Miljarden op buitenlandse banken, toegezegd door donoren aan de vorige regering, zijn bevroren. Er is geen vertrouwen in de bankensector en de inflatie is hoog: kosten voor levensonderhoud zijn sterk opgelopen. Werknemers in de publieke sector, zoals onderwijzers, zorgmedewerkers en ambtenaren hebben al maanden geen salaris ontvangen. Ook in Afghanistan heerst COVID-19, en bovendien was er de afgelopen jaren sprake van extreme droogte in grote delen van het land waardoor oogsten mislukt zijn. De VN spreekt over 23 miljoen mensen die bedreigd worden met honger.⁹

De Norwegian Refugee Council stelt dat veel Afghanen die naar buurland Iran zijn gevlucht, door willen reizen naar Europa.¹⁰ Toch is het voor Afghanen vandaag de dag veel moeilijker om Europa te bereiken dan in 2015, aldus het Brookings Institution.¹¹

⁴ Bron: Eurostat. Het gaat hier om het gemiddelde inwilligingspercentage in de periode vanaf april 2020 tot en met september 2021.

⁵ BBC, 7 september 2021, *Hardliners get key posts in new Taliban government* - BBC News; Afghanistan Analysts Network (AAN), 12 september 2021, *The Focus of the Taliban's New Government: Internal cohesion, external dominance* - Afghanistan Analysts Network - English (afghanistan-analysts.org); AAN, 7 oktober 2021, *The Taliban's Caretaker Cabinet and other Senior Appointments* - Afghanistan Analysts Network - English (afghanistan-analysts.org); The International News, 22 september 2021, *Tajik, Uzbek and Hazara representatives included: Taliban expand cabinet to 'make' it inclusive* (thenews.com.pk).

⁶ TOLO News, 2 januari 2022, *Recognizing Afghan Govt in World's Interest: Islamic Emirate* | TOLONews; Asian News International, 31 december 2021, *Chinese envoy meets Mullah Baradar, assures assistance to Afghanistan*.

⁷ OHCHR/UN HRC, 14 december 2021, *Oral update on the situation of human rights in Afghanistan, 14 December 2021*; IOM Afghanistan, 5 november 2021, *The Race Against Time to Prevent a Humanitarian Disaster in Afghanistan* | IOM Afghanistan.

⁸ OHCHR/UN HRC, 14 december 2021, *Oral update on the situation of human rights in Afghanistan, 14 December 2021* - Afghanistan | ReliefWeb.

⁹ The Guardian, 12 december 2021, *The Observer view on the humanitarian crisis in Afghanistan* | Observer editorial | The Guardian; UN News, 19 december 2021, *Afghanistan economy in 'freefall', threatening to take entire population with it* | UN News; UN News, 4 januari 2022, *Harsh winter fuels ongoing humanitarian crisis in Afghanistan* | UN News.

¹⁰ AP, 10-11-2021, *Aid official: Thousands of Afghan refugees fleeing to Iran*, 30-12-2021.

¹¹ Bloomberg, 04-09-2021, *It's Much Harder for Fleeing Afghans to Reach Europe Than Six Years Ago*, 30-12-2021.

2.2 Irakezen

2.2.1 Toelichting cijfers

In het derde tertaal van 2021 zijn in Nederland 548 eerste asielaanvragen ingediend door Irakezen. Dit is een stijging van 403% vergeleken met het tertaal ervoor en 122% vergeleken met een jaar eerder. De stijging is waarschijnlijk een gevolg van de humanitaire situatie die voor Irakese migranten als *pushfactor* gold (zie [paragraaf 2.2.2](#)).

Het grootste deel (80%) van de eerste asielaanvragers is man en is jonger dan 40 jaar (91%). 70% is jonger dan 18 jaar, en 26% van de asielaanvragers is een amv. Het aandeel amv's is hiermee gestegen: in het tertaal hiervoor was 13% van de Iraakse eerste asielaanvragen afkomstig van een amv.

In 2021 zijn t/m september in de EU+ 18.850 eerste asielaanvragen ingediend door Irakezen. In september zijn er 3.085 eerste asielaanvragen ingediend. Ook in de EU+ is een stijging van het aantal asielaanvragen van Irakezen zichtbaar vanaf het tweede tertaal. Of de stijgende trend in het derde tertaal in de EU+ verder doorzet, is nog onbekend omdat de aantallen in Eurostat enkel compleet zijn tot en met september. De top 3 ontvangende landen zijn Duitsland, Litouwen en Griekenland; Nederland staat op de dertiende plaats.

Het gemiddelde inwilligingspercentage in de EU+ lag het afgelopen anderhalve jaar rond de 45%. Het inwilligingspercentage van Nederland, Duitsland en Oostenrijk ligt tussen de 40-60%.¹² De inwilligingspercentages van België en Zweden zijn een stuk lager, namelijk rond de 15%. Het inwilligingspercentage van Zwitserland is weer aanzienlijk hoger, namelijk rond de 85%.

2.2.2 Ontwikkelingen

Na de parlementsverkiezingen op 10 oktober is politieke onrust ontstaan. In de definitieve uitslag bleek de partij van de sjiitische prediker Muqtada as-Sadr het grootst. De andere partijen die de sjiiten vertegenwoordigen en die de afgelopen twintig jaar de Iraakse politiek hebben gedomineerd, hebben veel zetels verloren. Ook de Fatah Alliantie, de politieke tak van de Popular Mobilisation Forces (PMF), verloor veel zetels. De Koerdische oppositiepartij Gorran is nu niet meer vertegenwoordigd in het Iraakse parlement¹³

Op 1 oktober demonstreerden ongeveer 1.000 demonstranten voor betere economische vooruitzichten, een einde aan de corruptie en in het bijzonder gerechtigheid voor de meer dan 600 mensen die zijn gedood door de veiligheidstroepen en PMF-troepen, in verband met de protesten sinds oktober 2019.¹⁴

Op 7 november raakte een drone vol explosieven de residentie van premier al-Kadhimi in de Groene Zone, waarbij zeker zes van zijn lijfwachten gewond raakten. Hoewel de aanslag niet werd opgeëist, schreven Iraakse veiligheids- en militiebronnen de aanval toe aan door Iran gesteunde paramilitaire groepen. De aanval volgde op een wekenlange sit-in buiten de Groene Zone door aan PMF gelieerde partijen, uit protest tegen de uitslag van de parlementsverkiezingen. Op 5 november probeerden demonstranten de Groene Zone binnen te dringen en kwamen in botsing met veiligheidstroepen. Volgens het ministerie van Volksgezondheid raakten minstens 150 mensen gewond, terwijl de sjiitische militie Asaib Ahl al-Haq meldde dat er twee doden vielen.¹⁵

ISIS voerde meerdere aanslagen uit, gericht tegen zowel veiligheidstroepen als burgers. Het conflict met ISIS in de provincie Diyala escaleerde sinds 26 oktober, na een ISIS-aanval op een sjiitisch dorp waarbij minstens 15 doden gevallen. Hierna werden vergeldingsacties uitgelokt tegen inwoners

¹² Bron: Eurostat. Het gaat hier om het gemiddelde inwilligingspercentage in de periode vanaf april 2020 tot en met september 2021.

¹³ International Crisis Group, *Crisiswatch Iraq October 2021*; Al Jazeera, *Iraq's Supreme Court ratifies October election results*, 27-12-2021.

¹⁴ International Crisis Group, *Crisiswatch Iraq October 2021*; Al Jazeera, *Iraqis march in Baghdad to mark protests anniversary*, 1-10-2021.

¹⁵ International Crisis Group, *Crisiswatch Iraq November 2021*.

van een naburig soennitisch dorp die ervan werden beschuldigd partij te kiezen voor ISIS.¹⁶ Er vonden verschillende militaire operaties plaats tegen ISIS-strijders.¹⁷

Turkse troepen voerden meerdere aanvallen uit op PKK-doelwitten in Irak en maakten daarbij ook Iraakse burgerslachtoffers. Op 7 december voerde de Turkse luchtmacht een luchtaanval uit op een militiecommandant. Turkije beschouwt de militie als behorend tot de PKK.¹⁸

Intern ontheemden

Irak gaf in december aan dat er plannen zijn om het laatste kamp voor intern ontheemden (IDP) in de provincie Ninewa te sluiten, waar voornamelijk families met vermoedelijke banden met ISIS verblijven, alsmede ISIS gelieerde families uit het al-Hol-kamp in Syrië. Veel intern ontheemden zijn terughoudend om naar huis terug te keren vanwege het aanhoudende geweld in hun gebieden van herkomst, een gebrekkige wederopbouw na de verwoesting van hun huizen en gebrekkige basisvoorzieningen.¹⁹

In november was het aantal Syriërs in de KAR bekend bij de UNCHR gestegen naar bijna 253.000; 38% van deze geregistreerde Syriërs verbleef in kampen.²⁰ Op 30 september waren er ruim 1 miljoen ontheemden in Irak, waarvan slechts 180.000 in kampen verbleven, 900.000 in private omgevingen en 100.000 in informele kampen.²¹

2.3 Jemenieten

2.3.1 Toelichting cijfers

In het derde tertaal van 2021 zijn in Nederland 876 eerste asielaanvragen ingediend door Jemenieten. In het tweede tertaal van 2021 nam het aantal asielaanvragen van Jemenieten al toe met 83% ten opzichte van het eerste tertaal. In het derde tertaal steeg de instroom van Jemen met 332%. De instroom was dit tertaal op het hoogst in de maand oktober (429), waarna deze weer is afgenomen met in december het minst aantal aanvragen in het derde tertaal (71). Een duidelijke verklaring voor de verhoogde instroom van Jemenieten in Nederland is niet gevonden. Mogelijk is de instroom van Jemenieten deels beïnvloed door de situatie in Belarus (zie [paragraaf 3.4](#)) en door de mogelijkheid die Jemenieten tot 1 juli 2021 hadden om met een visum voor het oriëntatiejaar hoger opgeleiden Nederland in te reizen.²²

De aanvragen worden voornamelijk door mannen ingediend (90%). Het overgrote deel (88%) is jonger dan 40 jaar, 10% is onder de 18 jaar. 6% van het totaal aantal asielaanvragers in het derde tertaal van 2021 is een amv.

In 2021 zijn t/m september in de EU+ 1.430 eerste asielaanvragen ingediend door Jemenieten. In september zijn er 360 eerste asielaanvragen ingediend. De top drie ontvangende landen zijn Nederland, Duitsland en Frankrijk. Nederland heeft verreweg de meeste aanvragen ontvangen. De toename van het aantal asielaanvragen van Jemenieten is niet zichtbaar in het totaal aantal aanvragen in de EU+.

Het gemiddelde inwilligingspercentage in de EU+ lag het afgelopen anderhalve jaar rond de 75%. In Nederland, België, Duitsland, Oostenrijk Zweden en Noorwegen ligt het inwilligingspercentage hoger, namelijk boven de 90%.²³

¹⁶ International Crisis Group, *Crisiswatch Iraq October 2021*; EPIC, *Iraq Security and Humanitarian Monitor, Monitoring the Crisis (ISHM: OCTOBER 21 - OCTOBER 28, 2021)*; Al Monitor, *Islamic State attack sparks sectarian bloodletting in Iraq's Diyala*, 4-11-2021.

¹⁷ EPIC, *Iraq Security and Humanitarian Monitor, Monitoring the Crisis (ISHM: OCTOBER 21 - OCTOBER 28, 2021)*; Kurdistan24, *Iraqi Peshmerga forces destroy 14 ISIS hideouts in new joint operation: Ministry*, 8-12-2021.

¹⁸ Rudaw, *YBS official killed by Turkish airstrike: statement*, 7-12-2021.

¹⁹ Rudaw, *Iraq to close last IDP camp in Mosul*, 15-12-2021.

²⁰ UNHCR, *Iraq Syrian Refugee Statistics*, november 2021.

²¹ UNHCR, *Iraq factsheet november 2021*.

²² Mogelijk hebben een deel van de Jemenieten die in het derde tertaal zijn ingereisd voor 1 juli 2021 een visumaanvraag ingediend en een visum voor het oriëntatiejaar hoger opgeleiden toegewezen gekregen.

²³ Bron: Eurostat. Het gaat hier om het gemiddelde inwilligingspercentage in de periode vanaf april 2020 tot en met september 2021.

2.3.2 Ontwikkelingen

In oktober bezocht een VN-gezant Jemen, waarbij gesprekken plaatsvonden met o.a. de Jemenitische premier. De *Group of Eminent Experts* (GEE) van de VN-Mensenrechtenraad heeft haar mandaat verloren om de oorlog in Jemen te monitoren en hierover te rapporteren.²⁴ Saoedi-Arabië, gesteund door de Verenigde Arabische Emiraten, zou flink hebben gelobbyd om te voorkomen dat een resolutie werd aangenomen waarmee het mandaat van GEE zou worden verlengd.²⁵

De VN maakt zich zorgen over de veiligheid van burgers in de noordelijke provincie Marib. De UNHCR roept op tot een onmiddellijk staakt-het-vuren en waarschuwt dat de levens van burgers in gevaar komen wanneer de frontlinies zich verplaatsen naar dichtbevolkte gebieden in de regio Marib, waar ongeveer één miljoen ontheemden wonen. Daarnaast wordt ook de toegang tot humanitaire hulp moeilijker in dit gebied.²⁶ Raketaanvallen in Marib hebben gezorgd voor burgerslachtoffers en massale ontheemding: sinds september zijn er minstens 35.000 mensen gevlucht als gevolg van het aanhoudende offensief.²⁷

2.4 Syriërs

2.4.1 Toelichting cijfers

In het derde tertaal van 2021 zijn in Nederland 5.053 eerste asielaanvragen ingediend door Syriërs. Het aantal aanvragen is in het derde tertaal met 132% toegenomen. De meerderheid (84%) van de eerste asielaanvragers is man (87%). 81% is jonger dan 40 jaar, en 19% is onder de 18 jaar. 13% van de asielaanvragers is een amv.

In 2021 zijn t/m september in de EU+ 83.610 eerste asielaanvragen ingediend door Syriërs. In september zijn er 9.160 eerste asielaanvragen ingediend. De top 3 ontvangende landen zijn Duitsland, Oostenrijk en Nederland.

Het gemiddelde inwilligingspercentage in de EU+ lag het afgelopen anderhalve jaar rond de 75%. In België, Duitsland, Zweden en Denemarken ligt het inwilligingspercentage tussen de 65-75%. De inwilligingspercentages in Nederland, Oostenrijk, Noorwegen en Zwitserland liggen aanzienlijk hoger, namelijk boven de 90%.²⁸

2.4.2 Ontwikkelingen

In het noordwesten van Syrië duurden onder andere Russische bombardementen en aanvallen van het regime voort. In oppositie-controlegebieden in Idlib en gebieden die Turkse steun genieten, stegen prijzen van basisgoederen door de devaluatie van de Turkse Lira.

Eind augustus 2021 waren ten minste 38.000 burgers ontheemd geraakt door hernieuwde aanvallen van het regime op Dar`al-Balad. Op 1 september werd een overeenkomst van kracht waarbij opstandelingen wapens moesten overhandigen en huiszoekingen werden verricht in Dar`al-Balad. Ook werd het verplicht voor alle inwoners om 'hun status te regelen' waarbij het mogelijk was voor burgers om een deal te sluiten met het regime. Op het platteland van de provincie Dar`aa bleef de veiligheidssituatie instabiel.

Regimetroepen bereidden zich in december 2021 voor om een einde te maken aan de semi-onafhankelijke status van de provincie Suwayda.

In het noordoosten in de provincie Hasaka waren in augustus en september botsingen tussen door Turkije gesteunde gewapende groepen en de voornamelijk Koerdische SDF en Turkse bombardementen gericht tegen de Koerdische YPG.

²⁴ Human Rights Watch, *Civil Society Groups Demand Urgent UN Action Against Impunity for Yemen Crimes*.

²⁵ The Guardian, *Saudis used 'incentives and threats' to shut down UN investigation in Yemen*, d.d. 1 december 2021.

²⁶ United Nations, *Yemen recovery possible if war stops now: UNDP report*, d.d. 23 november 2021.

²⁷ United Nations, *Escalation in Yemen 'worst in years' – UN top envoy*, d.d. 28 december 2021.

²⁸ Bron: Eurostat. Het gaat hier om het gemiddelde inwilligingspercentage in de periode vanaf april 2020 tot en met september 2021.

ISIS bleef actief in centraal-Syrië en de provincie Dayr al-Zur, terwijl in deze gebieden ook militaire acties tegen ISIS plaatsvonden. In de provincie Dayr al-Zur vonden begin december 2021 demonstraties plaats tegen de Koerdische SDF vanwege de achteruitgaande levensstandaard en voor de vrijlating van mensen die gevangen waren genomen tijdens huiszoekingen.

In onder andere de buitenwijken van Damascus vonden Israëliëse bombardementen plaats.²⁹

In het noordoosten van Syrië leidt klimaatverandering (droogte) in combinatie met de controle van Turkije over het meest nabije waterstation tot water- en elektriciteitstekorten. Ook is er sprake van een dreigend voedseltekort voor miljoenen inwoners van het noordoosten van Syrië. Deze tekorten komen bovenop de devaluatie, inflatie en economische problemen door de pandemie die al bestonden. Naar verwachting wordt voedsel de komende tijd nog duurder.³⁰ In reactie op de verslechterde economische vooruitzichten werden medio december de officiële salarissen voor de tweede keer in 2021 verhoogd.³¹

Opvang van Syriërs in Libanon

De meest recente UNHCR-cijfers voor Libanon dateren van eind oktober 2021: er waren op dat moment 844.000 geregistreerde Syrische vluchtelingen. Dit aantal is vergelijkbaar met het aantal van medio 2021.³² UNHCR meldt verder dat het aantal Syriërs met een verblijfsvergunning is afgenomen. Dit heeft negatieve gevolgen voor hun toegang tot basisvoorzieningen en voor het verkrijgen van *Civil Documentation*. Daarnaast neemt de kans op uitzetting toe.³³

Om te overleven in Libanon gebruiken Syrische vluchtelingen noodgedwongen negatieve strategieën als bedelen, geld lenen, kinderen van school houden, bezuinigen op gezondheidszorg, de huur niet betalen, slecht betaalde en gevaarlijke banen accepteren en extra diensten draaien.³⁴ Steeds meer Libanese gemeenten leggen beperkingen op aan Syriërs zoals een avondklok, beperking in aantal toegestane werkuren en beperking in salarissen.³⁵

Syriërs proberen Libanon te verlaten naar Cyprus, maar worden geconfronteerd met *pushbacks*, opsluiting in een kamp in Cyprus zonder de mogelijkheid asiel aan te vragen en uitzetting naar Libanon.³⁶

Opvang van Syriërs in Jordanië

Er is nauwelijks nieuwe informatie over de positie van Syriërs in Jordanië. De meest recente UNHCR-cijfers voor Jordanië zijn van eind november 2021 en rapporteren 673.000 geregistreerde Syrische vluchtelingen. Dit is vergelijkbaar met de situatie van medio 2021.³⁷

Een ILO-rapport uit september 2021 laat zien dat het hebben van een werkvergunning zorgt voor betere arbeidsomstandigheden voor Syriërs, maar dat Syriërs vaak nog wel een achterstand hebben op Jordaniërs.³⁸

Een rapport uit oktober 2021 laat zien dat de COVID-maatregelen in Jordanië negatieve gevolgen hebben voor Syrische vluchtelingen op het gebied van toegang tot water, onderwijs, werk en gezondheidszorg.³⁹

²⁹ International Crisis Group, *Crisis Watch September alerts and August trends 2021*; International Crisis Group, *Crisis Watch October alerts and September trends 2021*; International Crisis Group, *Crisis Watch November alerts and October trends 2021*; International Crisis Group, *Crisis Watch December alerts and November trends*; International Crisis Group, *Crisis Watch January alerts and December trends # Syria*.

³⁰ The Humanitarian, *Conflict and climate change collide: Why northeast Syria is running dry*, 20 december 2021.

³¹ Reliefweb, *Syria mVAM Bulletin #62: December 2021*, 31 december 2021.

³² UNHCR, 31-10-2021, *Syria Regional Refugee Response Lebanon*, 28-12-2021.

³³ UNHCR, *November 2021, Lebanon*, 28-12-2021.

³⁴ UNHCR, 29-09-2021, *UN: Syrian refugees in Lebanon struggle to survive amid worst socioeconomic crisis in decades*, 28-12-2021.

³⁵ Middle East Monitor, 14-11-2021, *Lebanon municipality imposes wage limit, curfew on Syrian refugees*, 28-12-2021.

³⁶ Social Europe, 21-10-2021, *Refugees fleeing Lebanon look to Europe—but Europe looks away*, 28-12-2021.

³⁷ UNHCR, 30-11-2021, *Situation Syria Regional Refugee Response*, 28-12-2021.

³⁸ ILO, 26-09-2021, *Changes in Jordan's work permit regulations for Syrian refugees contribute to decent work – ILO, FAO report*, 28-12-2021.

³⁹ Femise, October 2021, *Covid-19 Implications in the Mediterranean. Exploring the impact of COVID-19 on the "livelihoods" of Syrian refugees in Jordan*, 30-12-2021.

Voor Syriërs die worden opgevangen in Irak zie [paragraaf 2.2.2](#), voor Syriërs die worden opgevangen in Turkije zie [paragraaf 2.5.2](#).

2.5 Turken

2.5.1 Toelichting cijfers

In het derde tertaal van 2021 zijn in Nederland 759 eerste asielaanvragen ingediend door Turken. Nadat het aantal aanvragen in het tweede tertaal extreem toegenomen is (+1.069%), neemt het aantal aanvragen in het derde tertaal weer af (-52%). In het derde tertaal van 2021 is ongeveer twee derde van de eerste asielaanvragers man. Het overgrote deel (73%) is jonger dan 40 jaar, en 20% is onder de 18 jaar. Minder dan 1% van de asielaanvragers is een amv.

In 2021 zijn t/m september in de EU+ 16.625 eerste asielaanvragen ingediend door Turken. In de maand september zijn dat er 2.985 geweest. De top 3 ontvangende landen zijn Duitsland, Frankrijk en Nederland. Ook in de EU+ is een stijging van het aantal aanvragen in het tweede tertaal zichtbaar. Of de afnemende trend in het derde tertaal ook in de EU+ waarneembaar is, is nog onbekend omdat de aantallen in Eurostat enkel compleet zijn tot en met september.

Het gemiddelde inwilligingspercentage in de EU+ lag het afgelopen anderhalve jaar rond de 40%. Onder andere in België, Zweden, Oostenrijk en Duitsland ligt het inwilligingspercentage tussen 40-65%. In Nederland, Zwitserland en Noorwegen ligt het inwilligingspercentage een stuk hoger, namelijk boven de 90%.⁴⁰

2.5.2 Ontwikkelingen

Er is in Turkije de afgelopen tijd twijfel ontstaan over de voordelen van het huidige presidentiële systeem. Met de economie in een dieptepunt en een sterk gepolitiseerd rechtssysteem wordt er steeds meer gedebatteerd over de terugkeer naar het parlementaire systeem. In juni 2023 zijn er weer presidents- en parlementaire verkiezingen en de oppositiepartijen werken steeds meer samen om verandering in het politieke landschap aan te brengen en de macht van de president terug te dringen.⁴¹ De regering Erdoğan heeft ook dit jaar geprobeerd de pro-Koerdische oppositiepartij HDP te verbieden.⁴²

In oktober 2021 heeft het Turkse Openbaar Ministerie de arrestatie gelast van 158 Gülen-verdachten, waaronder 33 militairen. Op 19 oktober 2021 waren 97 van deze 158 personen gedetineerd.⁴³ In november 2021 zijn nog eens ruim 130 personen tijdens operaties verspreid over heel Turkije gearresteerd, op verdenking van banden met de Gülenbeweging.⁴⁴ In december 2021 arresteerde de Turkse politie in de steden Cizre en Silopi in de provincie Şırnak tientallen personen, waaronder HDP-prominenten, op grond van vermeende banden met de PKK.⁴⁵

Turkije als opvang-/transitland

Op dit moment verblijven er zo'n 5 miljoen buitenlandse migranten en vluchtelingen in Turkije, waarvan ongeveer 3,7 miljoen Syrische vluchtelingen. Hoewel deze migranten aanvankelijk met open armen werden ontvangen, krijgen (Syrische) vluchtelingen steeds meer te maken met vreemdelingenhaat, discriminatie en geweld.⁴⁶ Dit kan een *pushfactor* zijn om door te reizen naar de rest van de EU.

⁴⁰ Bron: Eurostat. Het gaat hier om het gemiddelde inwilligingspercentage in de periode vanaf april 2020 tot en met september 2021.

⁴¹ Carnegie Europe, *The High Cost of An Unpredictable Turkey*, 12 oktober 2021; The New York Times, *Turkish Opposition Begins Joining Ranks Against Erdogan*, 23 oktober 2021; Reuters, *Analysis: Erdogan's rate cuts are high-risk gamble ahead of 2023 elections*, 1 december 2021.

⁴² New Lines Institute, *Turkey's Undead Pro-Kurdish Political Parties, Part 3: The HDP Enters Mainstream Politics*, 17 november 2021.

⁴³ Reuters, *Turkey orders arrest of 158 in military probe over Gulen links*, 19 oktober 2021.

⁴⁴ Daily Sabah, *More than 130 arrested in nationwide FETÖ raids in Turkey*, 23 november 2021.

⁴⁵ Rudaw, *Several HDP officials detained in Turkish police raids*, 11 december 2021.

⁴⁶ AP News, *Refugees in fear as sentiment turns against them in Turkey*, 25 september 2021; Middle East Eye, *Turkey: Opposition prevails on refugees amid economic crisis*, 2 december 2021; UNHCR, *Operational Update, Turkey October 2021*.

3 Relevante ontwikkelingen in de regio's

In deze paragraaf beschrijven we enkele belangrijke ontwikkelingen in herkomst- en transitlanden per regio die (indirect) van invloed zouden kunnen zijn op het aantal asielaanvragen in Europa.

3.1 Sub-Sahara Afrika

3.1.1 Eritrea

De binnenlandse politieke situatie in Eritrea is nauwelijks gewijzigd sinds de vorige Migratieradar verscheen. De belangrijkste redenen waarom mensen het land willen ontvluchten gelden onverminderd. Vanwege de COVID-19 maatregelen zijn de landsgrenzen nog steeds gesloten.⁴⁷ Sommige maatschappijen voeren weer vluchten uit op Asmara, maar de mogelijkheden om Eritrea te verlaten zijn beperkt. Binnen Eritrea is het publieke en privé-transport hervat.⁴⁸

De OHCHR houdt Eritrea medeverantwoordelijk voor het doden en verkrachten van Eritrese vluchtelingen in Tigray en voor de gedwongen terugkeer van Eritrese vluchtelingen naar Eritrea. Eritrese troepen hebben voedselhulp voor de vluchtelingenkampen geblokkeerd, maar het is onduidelijk of uithongering als oorlogswapen is ingezet.⁴⁹ Volgens getuigen zijn er nog steeds Eritrese troepen aanwezig in het noorden van Ethiopië.⁵⁰

De voorbereidingen voor het nieuwe vluchtelingenkamp Alemwach in Noord-Gondar gaan door. Er komt een kleine, maar gestage stroom vluchtelingen uit de kampen Mai Ainie en Adi Harush binnen. Ongeveer 25.000 Eritrese vluchtelingen verblijven in deze twee kampen. De situatie is relatief rustig, maar er bestaan wel zorgen over het gebrek aan voedsel, water en medicijnen. Nog eens 30.000 Eritrese vluchtelingen hebben zich vanuit Tigray naar het kamp in Addis Ababa (Ethiopië) verplaatst.⁵¹ De UNHCR schat dat er nog 7.600 Eritrese vluchtelingen zijn vermist, mogelijk verblijven ze in Addis Ababa.⁵²

3.1.2 Ethiopië

De burgeroorlog in Ethiopië en met name in de deelstaat Tigray duurt nu al meer dan een jaar en er is continu sprake van veranderende verhoudingen. Een wapenstilstand lijkt momenteel nog ver weg en de burgeroorlog heeft naast directe slachtoffers van de strijd ook geleid tot ernstige mensenrechtenschendingen tegen met name Tigreeërs in verschillende delen van het land.⁵³

De denktank *International Crisis Group* roept, naast vele anderen, op tot een staakt-het-vuren en onderhandelingen tussen de strijdende partijen om een nog grotere catastrofe in Ethiopië en de regio te vermijden.⁵⁴ De UNHCR sprak in september van meer dan 4,4 miljoen slachtoffers van het conflict waarvan 79% binnenlandse ontheemden.⁵⁵ *The Global Camp Coordination and Camp Management (CCCM) Cluster* spreekt inmiddels van 4,2 miljoen binnenlandse ontheemden in Ethiopië.⁵⁶ Zie de vorige paragraaf voor de betrokkenheid van Eritrea en de gevolgen voor Eritrese vluchtelingen in Ethiopië.

⁴⁷ Government UK, *Foreign travel advice, corona virus (Covid-19) latest updates and guidance, Eritrea*, geraadpleegd op 30 december 2021.

⁴⁸ Crisis 24, *Eritrea: Government maintains certain domestic COVID-19-related restrictions, as of Oct. 14 /update 16*, 14 oktober 2021, geraadpleegd op 30 december 2021; Department of Foreign Affairs, Ireland, *Eritrea*, geraadpleegd op 28 december 2021.

⁴⁹ Report of the Ethiopian Human Rights Commission (EHRC)/Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR), *Joint Investigation into Alleged Violations of International Human Rights, Humanitarian and Refugee Law Committed by all Parties to the Conflict in the Tigray Region of the Federal Democratic Republic of Ethiopia*, 3 november 2021, geraadpleegd op 28 december 2021.

⁵⁰ Reuters, *Duel Agenda. In Ethiopia's civil war, Eritrea's army exacted deadly vengeance on old foes*, 1 november 2021, geraadpleegd op 30 december 2021; Reuters, *U.S. blacklists Eritrean military over conflict in Ethiopia*, 12 november 2021, geraadpleegd op 30 december 2021.

⁵¹ UNHCR, *Ethiopia Emergency Situation Regional Update #26*, 15 December 2021, update 26 p. 3, geraadpleegd op 28 december 2021.

⁵² Ibidem.

⁵³ Ethiopia Insight, *Now is the time to silence Ethiopia's guns*, 25 december 2021.

⁵⁴ International Crisis Group, *Time to End Ethiopia's Unwinnable Civil War*, 10 december 2021.

⁵⁵ UNHCR, *Global Focus: Latest Update Ethiopia*, September 2021.

⁵⁶ The Global Camp Coordination and Camp Management (CCCM) Cluster, *Ethiopia overview*, December 2021.

3.1.3 Nigeria

Islamic State West Africa Province (ISWAP). In oktober 2021 maakten de Nigeriaanse autoriteiten bekend dat Islamic State West Africa Province (ISWAP)-leider Abu Musab al-Barnawi, zoon van Boko Haram oprichter Mohammed Yusuf, om het leven is gekomen.⁵⁷

De veiligheidssituatie in de noordelijke deelstaten blijft onverminderd slecht. Zo werden bijvoorbeeld medio oktober meer dan 120 mensen doodgeschoten.⁵⁸ Ook grootschalige ontvoeringen blijven plaatsvinden. Volgens Amnesty International zijn er sinds februari van dit jaar al meer dan 780 kinderen gekidnapt in ruil voor losgeld. In sommige noordelijke deelstaten zijn scholen voor onbepaalde tijd gesloten vanwege de toenemende onveiligheid.⁵⁹

Economisch gaat het ook niet goed met het land. Nigerianen uit alle lagen van de bevolking hebben steeds meer moeite om het hoofd boven water te houden. De waarde van de Nigeriaanse naira is sinds het begin van de coronapandemie bezig aan een vrije val. Dit kwam grotendeels door de lage prijs van ruwe olie op de wereldmarkt: aardolie maakt 80 procent uit van de Nigeriaanse export. Zelfs nu de olieprijs weer wat stijgt, profiteert Nigeria daar nauwelijks van, omdat het land een derde van die oliedollars ook weer uitgeeft om geraffineerde olie te importeren. Mede daardoor worden dollars en andere buitenlandse valuta steeds schaarser in het land dat grotendeels is aangewezen op import. Nigeria voert onder meer 70 procent van zijn medicijnen in en geeft jaarlijks miljarden dollars uit aan voedsel (vis en tarwe) uit het buitenland. De slechte economische situatie in het land wordt verergerd door de beroerde binnenlandse infrastructuur en de structurele onderontwikkeling van andere economische sectoren. Gevolg hiervan is dat de inflatie al een jaar lang tussen de 15 en 20 procent schommelt.⁶⁰

3.1.4 Somalië

De Verenigde Naties schatten dat 7,7 miljoen mensen, de helft van de Somalische bevolking, in 2022 humanitaire hulp en bescherming nodig zullen hebben. Gesteld wordt dat 80 procent van het land getroffen wordt door droogte, de grootste sinds de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw.⁶¹ Bijna één op de vier mensen heeft te maken met acute honger en ten minste zeven op de tien Somaliërs leeft onder de armoedegrens als gevolg van de droogte.⁶²

Verder heeft de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties medio december het mandaat van de missie van de Afrikaanse Unie (AU) in Somalië (AMISOM) tot en met 31 maart 2022 verlengd. Dat betekent dat AMISOM haar operaties tegen de militante groep Al-Shabaab zal voortzetten in afwachting van een formeel akkoord tussen Mogadishu en de AU. Deze buigen zich over de vraag of de missie moet vertrekken, herstructureren of moet worden gereorganiseerd tot een hybride AU-VN-troepenmacht met civiele componenten.⁶³ Gevreesd wordt dat een vroegtijdig terugtrekken van AMISOM zal leiden tot een machtsvacuüm waarvan Al-Shabaab gebruik zal van maken. De Somalische veiligheidstroepen zijn niet bij machte om Al-Shabaab een halt toe te roepen. Een Afghanistan-scenario is dan niet ondenkbaar.⁶⁴

3.2 Noord-Afrika

3.2.1 Algerije

Algerije ging op 27 november voor de vierde keer in twee jaar naar de stembus, dit keer om vertegenwoordigers in de gemeentelijke en provinciale (*Wilaya's*) raden en burgemeesters te

⁵⁷ BBC, *Nigeria says Iswap-leader Abu Musab al-Barnawi is dead*, 14 oktober 2021, geraadpleegd op 23 oktober 2021

⁵⁸ Daily Trust: *Senate Mourns Over Killing Of 120 Nigerians At Sokoto Market*, 10 november 2021, geraadpleegd op

⁵⁹ AI, *Nigeria: Escalating attacks targeting children endanger right to education*, geraadpleegd op 7 december 2021

⁶⁰ NRC, *Nigerianen kunnen steeds minder kopen voor kelderende naira*, 20 december 2021, geraadpleegd op 21 december 2021.

⁶¹ Voice of America, *Millions of Somalis Facing Conflict, Drought, Disease Need Lifesaving Assistance*, 20 december 2021, geraadpleegd op 23 december 2021.

⁶² Garowe Online, *At least 7 in 10 Somalis live below the poverty line as drought rages*, 20 december 2021, geraadpleegd op 23 december 2021.

⁶³ The East African, *UN Security Council extends Amisom stay in Somalia by 3 months*, 21 december 2021, geraadpleegd op 23 december 2021.

⁶⁴ Foreign Policy, *Could Somalia Be the Next Afghanistan?*, 22 september 2021, geraadpleegd op 23 december 2021.

kiezen.⁶⁵ Volgens de voorlopige resultaten wonnen de onafhankelijke lijsten veel aan populariteit op provinciaal en gemeentelijk niveau, ten koste van de traditionele partijen. De FLN werd ook deze keer de grootste partij. Daarna volgden systeempartij RND, de islamitische partijen Mouvement al-Bina en de MSP en het socialistische FFS.⁶⁶

Op 13 oktober 2021 besloot de administratieve rechtbank in Algiers tot ontbinding van de Algerijnse vereniging Rassemblement Action Jeunesse (RAJ), op grond van het feit dat de activiteiten van de organisatie in strijd zouden zijn met de Algerijnse wet inzake verenigingen. De organisatie speelde een prominente rol in de Hirak-beweging.⁶⁷

Nadat Algerije in augustus 2021 alle betrekkingen met Marokko verbrak, besloot het land in september ook het luchtruim voor Marokko te sluiten. Algerije beschuldigt Marokko van vijandigheden met betrekking tot het conflict in de Westelijke Sahara. Daarnaast heeft Algerije kritiek op de normaliseringsdeal tussen Marokko en Israël.⁶⁸

Algerije als transitland

In de maanden september-november 2021 heeft Algerije ten minste 5500 migranten uit verschillende West-Afrikaanse landen naar Niger gedeporteerd.⁶⁹ Deze deportaties vinden plaats in zowel officiële als niet-officiële konvoien, waarbij de migranten worden achtergelaten in het grensgebied tussen Algerije en Niger, middenin de woestijn.⁷⁰ Officiële deportaties van Algerije naar Niger vinden plaats op basis van een in 2014 ondertekende bilaterale overeenkomst voor de deportatie van Nigerese onderdanen, van wie velen in Algerije wonen in een seizoensgebonden migratiecontext. De Algerijnse staat maakt hier echter ook gebruik van om tal van onderdanen uit andere landen in "niet-officiële" konvoien te deporteren. Tot op heden hebben de Nigerese autoriteiten niet de macht of de wil om deze praktijk te stoppen. Het totale aantal gedeporteerde migranten in 2021 ligt rond de 22.000, aldus de NGO Alarme Phone Sahara.⁷¹ In oktober heeft de Algerijnse kustwacht meer dan 700 illegale migranten onderweg naar Europa van boten gered.⁷²

3.2.2 Libië

De geplande presidentiele verkiezingen die op 24 december zouden plaatsvinden zijn uitgesteld.⁷³ Onder politici heerst veel onenigheid over de kieswet en over de deelname van Saïf al-Gaddafi (zoon van voormalig leider Gaddafi) en generaal Khalifa Haftar aan de verkiezingen. Ondanks de nationale eenheidsregering (GNU) is de feitelijk controle van het land nog steeds in handen van milities en gewapende groeperingen die loyaal zijn aan de voormalige GNA of aan de LNA van generaal Haftar.

Voor de handhaving van het staakt-het-vuren dat op 23 oktober 2020 overeen werd gekomen hebben militaire vertegenwoordigers van de voormalige GNA en de LNA, de zogenaamde 5+5 *Joint Military Commission* (JMC), een bijeenkomst in Cairo gehouden. Hier sloten ook vertegenwoordigers van Tsjaad, Niger en Sudan bij aan. Tijdens de bijeenkomst zijn afspraken gemaakt over de manier hoe de buitenlandse strijders en huursoldaten Libië zullen gaan verlaten.⁷⁴ Daarnaast heeft de JMC

⁶⁵ APZ, *Local elections: 36.58% turnout for People's Communal Assemblies, 34.76% for People's Provincial Assemblies* (aps.dz), 22-12-2021.

⁶⁶ Arab Weekly, *Top parties dominate local elections in Algeria as Islamists fail to inspire* | | AW (thearabweekly.com), 1-12-2021.

⁶⁷ AI – Amnesty International: *Algeria: Dissolution of leading rights group RAJ a blow for freedoms*, 13-10-2021.

⁶⁸ NOS, *Algerije sluit luchtruim voor Marokko om diplomatieke onenigheid*, d.d. 23 september 2021; Morocco World News, *Arab League Adopts Full Map of Morocco*, d.d. 25 december 2021.

⁶⁹ Alarme Phone Sahara, *29th of September and 1st of October 2021: 2169 people deported from Algeria to Niger in two big deportation convoys*, 1-10-2021; Alarme Phone Sahara, *9th and 11th of October 2021: 1092 people deported from Algeria to Niger*, 11-10-2021; Alarme Phone Sahara, *November 2021: At least 2286 people deported from Algeria to Niger in four deportation convoys*, 21-11-2021.

⁷⁰ De gedeporteerden moeten tussen de 15 en 20 kilometer door de woestijn lopen om Assamaka te bereiken, het eerste Nigerese dorp na de Algerijnse grens.

⁷¹ Alarme Phone Sahara, *November 2021: At least 2286 people deported from Algeria to Niger in four deportation convoys*, 21-11-2021.

⁷² Middle East Monitor, *Algeria rescues 701 irregular migrants in one week*, 21-10-2021.

⁷³ UNSMIL, *Statement attributable to the Spokesperson for the Secretary-General – on Libya*, 23 december 2021.

⁷⁴ UNSMIL, *UNSMIL statement on the JMC meeting in Cairo with representatives of Chad, Niger, and Sudan and agreement on establishing communication and coordination mechanism with neighboring countries*, 4 november 2021.

in dit verband gesprekken gevoerd met Ankara en Moskou.⁷⁵ Er zijn vooralsnog geen berichten bekend dat buitenlandse strijders en huursoldaten Libië hebben verlaten.

Sinds de verbetering van de veiligheidssituatie in 2021 is bijna 88% van de ontheemden teruggekeerd naar hun oorspronkelijke woonplaats. Toch zijn er duizenden Libiërs die nog niet terug kunnen keren omdat hun huizen beschadigd zijn en omdat andere basisvoorzieningen ontbreken.⁷⁶ Van tijd tot tijd vinden er nog geweldsincidenten plaats.⁷⁷

Libië als transitland

Voor de aanpak van illegale migratie hebben de Libische autoriteiten met veel geweld begin oktober minstens 5000 vluchtelingen en migranten in de plaats Gargaresh (Tripoli) opgepakt en vervoerd naar detentiecentra.⁷⁸ Het IOM heeft in oktober haar eerste humanitaire vlucht met 127 migranten aan boord naar Banjul (Gambia) uitgevoerd. Meer dan tienduizend migranten hebben zich in Libië geregistreerd voor vrijwillige terugkeer en staan op de wachtlijst.⁷⁹

Op zaterdag 26 december 2021 zijn 27 migranten aangespoeld in de omgeving van de havenstad Khoms ten westen van Tripoli. Volgens het IOM zijn er dit jaar ongeveer 1500 migranten verdronken in het Middellandse Zeegebied.⁸⁰

Ondanks de strenge grenscontroles en de gevaren in Libië, kiezen veel migranten vanuit de Hoorn van Afrika en West-Afrika ervoor om Europa te bereiken via Libië (Centraal Mediterrane route).⁸¹

3.2.3 Marokko

De diplomatieke wrijving tussen Marokko en Algerije duurt voort. Nadat Algerije in augustus 2021 alle betrekkingen met Marokko verbrak, besloot het land in september ook het luchtruim voor Marokko te sluiten. Algerije beschuldigt Marokko van vijandigheden met betrekking tot het conflict in de Westelijke Sahara. Daarnaast heeft Algerije kritiek op de normaliseringsdeal tussen Marokko en Israël.⁸²

Op 8 september 2021 vonden in Marokko gemeentelijke, regionale en parlementsverkiezingen plaats waarbij de liberale partij *Rassemblement National des Indépendants* (RNI) en bondgenoot *Parti Authenticité et Modernité* (PAM) als winnaars uit de bus kwamen met 102 en 86 zetels. De gematigde islamitische *Parti de la justice et du développement* (PJD), de partij die de afgelopen tien jaar in Marokko regeerde, behaalde slechts 13 zetels.⁸³ Voor het eerst in 20 jaar vonden er na de benoeming van de nieuwe regering protesten plaats. Demonstranten vrezen de invoering van een economisch systeem dat de kwetsbaren in de samenleving nog kwetsbaarder zal maken.⁸⁴

Er is aangekondigd dat de militaire dienstplicht, die de afgelopen twee jaar heeft stilgelegen vanwege COVID-19, in 2022 weer van start gaan.⁸⁵

Marokko als transitland

Marokko blijft een belangrijk transitland voor migranten uit Sub-Sahara Afrika die Europa proberen te bereiken via de westelijke Middellandse Zeeroutes naar Spanje. Ondanks de COVID-19-pandemie steeg het aantal aankomsten van migranten via de westelijke routes in 2020.⁸⁶ Het Spaanse

⁷⁵ LibyanExpress, *5+5 discuss the recent developments in Libya with Turkish officials*, 10 december 2021.

⁷⁶ OCHA Libya, *Humanitarian Bulletin* (August 2021).

⁷⁷ The Libya Observer, *Following deadly clashes in Sabha, NCHRL urges protection for civilians*, 15 december 2021.

⁷⁸ Reliefweb, *Protection in Danger Monthly News Brief Oktober 2021*, 14 december 2021.

⁷⁹ IOM, *IOM Resumes Voluntary Humanitarian Return Assistance Flights from Libya After Months of Suspension*, 22 oktober 2021.

⁸⁰ Aljazeera, *Bodies of some 27 refugees wash ashore in Libya: Red Crescent*, 26 december 2021.

⁸¹ OMCT, *The Torture Roads*, 15 december 2021.

⁸² NOS, *Algerije sluit luchtruim voor Marokko om diplomatieke onenigheid*, d.d. 23 september 2021; Morocco World News, *Arab League Adopts Full Map of Morocco*, d.d. 25 december 2021.

⁸³ The New York Times, *Islamists See Big Losses in Moroccan Parliamentary Elections*, d.d. 8 september 2021; NOS, *Verkiezingen Marokko: liberalen winnen, grote nederlaag voor regeringspartij*, d.d. 9 september 2021.

⁸⁴ Carnegie Endowment for International Peace, *The Local Notables Unseat Islamists in Moroccan Elections*, d.d. 9 november 2021.

⁸⁵ Morocco World News, *Compulsory Military Service to Return to Morocco*, d.d. 17 november 2021.

⁸⁶ IOM, *WORLD MIGRATION REPORT 2022*, d.d. December 2021.

ministerie van Binnenlandse Zaken heeft voor de komende twee jaar een budget van 720.000 euro toegekend voor onderhoud aan en verbetering van de hekken bij de grenzen van Ceuta en Melilla.⁸⁷

3.2.4 Tunesië

Op 22 september 2021 kondigde president Saïed per presidentieel decreet (nummer 2021-117) aan een deel van de Grondwet buiten werking te stellen, voortaan reageert hij per decreet. De eerste twee hoofdstukken van de Grondwet (waarin de burgerrechten worden genoemd) bleven wel in werking.⁸⁸ Op 29 september 2021 benoemde hij de partijloze Najla Bouden tot chef van de regering en op 11 oktober 2021 werd onder haar leiding een nieuwe regering geïnstalleerd.⁸⁹

In het najaar van 2021 vonden verschillende protesten plaats tegen de maatregelen van president Saïed.⁹⁰ In dezelfde periode vonden ook demonstraties plaats waar de maatregelen van Saïed juist werden toegejuicht.⁹¹ Op 13 december 2021 kondigde de president een stappenplan aan richting constitutionele hervormingen en nieuwe verkiezingen. Hij gaf aan dat het parlement opgeschort blijft tot 17 december 2022, de datum van de nieuwe verkiezingen. Saïed zei dat hij een commissie van deskundigen zou aanstellen om een nieuwe grondwet op te stellen. De grondwetswijzigingen zullen per referendum worden voorgelegd op 25 juli 2022.⁹²

Tunesië als transitland

De Tunesische kustwacht heeft in november 487 migranten gered van een overvolle migrantenboot die op weg was naar Europa.⁹³ Volgens de meest recente cijfers van november heeft de UNHCR 9.255 migranten in Tunesië geregistreerd. Dit is een toename van bijna 1.300 personen ten opzichte van de vorige Migratieradar. De overgrote meerderheid van de migranten die dit jaar door de UNHCR in Tunesië zijn geregistreerd, komt oorspronkelijk uit Ivoorkust. De tweede grootste groep qua omvang zijn Syriërs, en vervolgens vormen mensen uit Guinee, Soedan en Kameroen de derde groep meest geregistreerde migranten.⁹⁴

3.3 Azië – Pakistan

Na de machtsovername van de Taliban in Afghanistan zijn er ongeveer 300.000 Afghanen naar Pakistan gevlucht, waarvan zo'n 105.000 met een geldig visum. Velen zijn na het verlopen van het visum in Pakistan gebleven. Degenen zonder geldig visum zijn inmiddels door Pakistan gevraagd terug te keren naar Afghanistan, omdat er geen crisissituatie meer zou zijn in Afghanistan. Pakistan heeft de controles aan de 2600 km lange grens met Afghanistan verscherpt.

Een Pakistaanse minister heeft gezegd dat Pakistan al bijna 3 miljoen Afghaanse vluchtelingen herbergt, inbegrepen degenen met een officiële vluchtelingenstatus en illegale economische vluchtelingen, en dat de Pakistaanse economie de last van nieuwe vluchtelingen niet kan dragen.

Een aantal Afghaanse vluchtelingen is weer naar Afghanistan uitgezet. De Pakistaanse autoriteiten proberen het visum te verlengen van Afghanen met een verlopen visum, zodat ze niet illegaal in het land verblijven. Zolang ze geen crimineel gedrag vertonen zouden ze ook legaal mogen werken in Pakistan. Naar Pakistan gevluchte Hazara's vinden dat ze onder de Taliban en ISIS-gelieerde

⁸⁷ Morocco World News, *Spain Allocates 720,000 Euros to Ceuta, Melilla Fences Maintenance*, d.d. 20 november 2021.

⁸⁸ Human Rights Watch, *Joint statement: Tunisia: Unprecedented confiscation of power by the presidency*, 27-9-2021; Guellali, Amna in: Le Monde (Author), published by AI – Amnesty International: *Tunisia: Carving up the Constitution represents a threat to human rights*, 5-10-2021.

⁸⁹ Reuters, *Tunisian leader names new PM with little experience at crisis moment*, 29-9-2021.

⁹⁰ France24, *Tunisian protesters try to march on suspended parliament*, 14-11-2021; France24, *Thousands protest against Tunisian president on 10th anniversary of uprising*, 17-12-2021.

⁹¹ Reuters, *Thousands rally for Tunisian president urging change to political system*, 3-10-2021.

⁹² Reuters, *Tunisia's president says he will call constitutional referendum elections next year*, 14-12-2021; Al Jazeera, *Tunisian president announces constitutional referendum in 2022*, 13-12-2021.

⁹³ Reuters, *Tunisia navy rescues 487 migrants from overloaded boat*, 26-11-2021.

⁹⁴ UNHCR, *UNHCR Tunisia Registration factsheet*, 30-11-2021.

groeperingen van Afghanistan meer gevaar lopen dan in Pakistan, waar de Hazara's ook geregeld te maken hebben met problemen.⁹⁵

3.4 Europa – Belarus

De vorige Migratieradar berichtte over de ontwikkelingen volgend op de presidentsverkiezingen in augustus 2020, waarbij de zittende president Aleksandr Loekasjenko de winst op heeft geëist. Deze uitslag werd alom betwist, ook door de OVSE.⁹⁶ Sindsdien worden journalisten, mensenrechtenactivisten en -organisaties, oppositiekandidaten en hun aanhangers lastiggevalen, geïntimideerd en gearresteerd.⁹⁷

Eind december 2021 stelde president Loekasjenko een aantal wijzigingen in de grondwet voor, waardoor hij als president zal kunnen aan blijven tot 2035 en bovendien immuniteit geniet. De wijzigingen worden eind februari 2022 in een referendum voorgelegd aan de Belarussische bevolking.⁹⁸

Belarus als transitland

Volgens de site van de Belarussische grensbewaking zijn de uitreis mogelijkheden over land momenteel beperkt. Vanaf een vliegveld uitreizen kan wel, maar als gevolg van de EU-sancties is het vliegverkeer tussen Belarus en de EU beperkt.⁹⁹ Het is momenteel alleen mogelijk om naar Rusland, Turkije, Georgië, Oezbekistan, Egypte of Kazachstan te vliegen.¹⁰⁰ De grens met Oekraïne is volledig gesloten. Volgens de oppositie zijn de regels bedoeld om een massale uitstroom van Belarussen tegen te houden, anderen wijzen erop dat Belarus bang is dat alle medisch specialisten en IT-personeel het land verlaten.¹⁰¹ Voor mensen zonder vaste of tijdelijke verblijfsvergunning in Belarus is het momenteel niet toegestaan het land in te reizen. In hoeverre deze regels te omzeilen zijn, is niet bekend.¹⁰²

Tot vorig jaar was Belarus vooral een doorgangsland voor relatief kleine aantallen asielzoekers uit onder andere Rusland (vaak Tsjetsjenen), Tadzjikistan, Armenië, en Azerbeidzjan. In de zomer van 2021 veranderde dat en kwamen duizenden migranten, voornamelijk Irakezen, Afghanen, Syriërs en Afrikanen vast te zitten in het niemandsland tussen Belarus en de EU. Ze kwamen Polen en Litouwen niet in en Belarus wilde ze niet terugnemen. Men verdenkt Loekasjenko ervan dat hij, als vergelding voor EU-sancties, met opzet duizenden migranten richting de EU loodst om daarmee in de EU een crisis te veroorzaken. Polen registreerde in 2021 40.000 pogingen van migranten (geholpen door de Belarussische autoriteiten) om de grens over te steken, Litouwen 8.000 en Letland 5.300.¹⁰³

In november 2021 hebben de Belarussische autoriteiten de tentenkampen langs de grens ontruimd en werden de migranten ondergebracht bij de grensplaats Bruzgi. Inmiddels zou het merendeel van deze migranten door Belarus naar hun land van herkomst zijn gerepatriëerd. Schattingen over het aantal migranten dat niet is gerepatriëerd lopen uiteen van 800 tot 1000.¹⁰⁴ Hoeveel migranten de

⁹⁵ VOA News, 16 december 2021, *More Than 300,000 Afghans Flee to Pakistan Since Taliban Takeover of Afghanistan*; Al Jazeera, 20 september 2021, *Fleeing Afghan Hazaras face uncertain future in Pakistan*; Foreign Policy, 22 november 2021, *Afghan Refugees Get Cold Welcome in Pakistan*.

⁹⁶ OVSE, 29 oktober 2020, *OSCE Rapporteur's Report under the Moscow Mechanism on Alleged Human Rights Violations related to the Presidential Elections of 9 August 2020 in Belarus*.

⁹⁷ Human Rights Watch, 17 februari 2020, *Belarus: Crackdown Escalates*; Ministerie van Buitenlandse Zaken, december 2021, *Algemeen Ambtsbericht Belarus*.

⁹⁸ De Volkskrant, 28 december 2021, *Als Loekasjenko de grondwet gewijzigd krijgt, is hij tot 2035 president van Belarus*.

⁹⁹ Amnesty International, 29 juni 2020, *Belarus: growing crackdown on human rights ahead of presidential election*; Europese Raad/Raad van de Europese Unie, 24 juni 2021, *EU imposes sanctions on Belarusian economy*.

¹⁰⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, december 2021, *Algemeen Ambtsbericht Belarus*, pagina 72.

¹⁰¹ Trouw, 4 juni 2021, *Wit-Rusland is één grote gevangenis geworden, bijna niemand mag het land nog uit*; Deutsche Welle, 31 mei 2021, *Belarus enacts new rules restricting citizens from leaving*; Ministerie van Buitenlandse Zaken, december 2021, *Algemeen Ambtsbericht Belarus*, pagina 72.

¹⁰² Grensbewakingsdienst Belarus; Ministerie van Buitenlandse Zaken, december 2021, *Algemeen Ambtsbericht Belarus*, pagina 71 en verder.

¹⁰³ NOS, 26 december 2021, *Zo is het nu met migranten aan de Pools-Wit-Russische grens*; Ministerie van Buitenlandse Zaken, december 2021, *Algemeen Ambtsbericht Belarus*, pagina 98 en 99.

¹⁰⁴ NOS, 26 december 2021, *Zo is het nu met migranten aan de Pools-Wit-Russische grens*; The Guardian, 30 december 2021, *Trapped at Europe's door: inside Belarus's makeshift asylum dormitory*.

EU hebben weten te bereiken is niet bekend. Duitsland meldde op 30 december dat er in 2021 11.213 migranten zijn binnengekomen via Belarus.¹⁰⁵

3.5 Midden-Oosten – Iran

De onderhandelingen tussen Iran en de andere partijen over het reactiveren van het nucleaire akkoord uit 2015 duren voort. Gedurende de onderhandelingen worden naar verwachting de Amerikaanse sancties niet opgeheven, met alle negatieve gevolgen voor de Iraanse economie van dien. Middenin de zoveelste Coronagolf verlaten steeds meer (hoogopgeleide) Iraniërs, waaronder technici en medici, het land vanwege de slechte economische situatie en de corruptie.¹⁰⁶ Een mensensmokkelaar zegt dat gesmokkeld worden naar Duitsland 10.000 euro kost, naar Canada 8.000 euro en naar Bulgarije 3.000 euro. Artsen kunnen legaal vertrekken naar een Golfstaat.¹⁰⁷ Uit onderzoek zou blijken dat 30% van de Iraniërs naar het buitenland wil vertrekken ('*tends to emigrate*').¹⁰⁸

Volgens de Iran Meteorological Organization heeft 97% van Iran op enigerlei wijze te maken met droogte.¹⁰⁹ In november grepen de autoriteiten met geweld in bij protesten van boeren en andere burgers tegen het watertekort.

Iran als transitland

Iran heeft alle grensposten voor vluchtelingen gesloten, toch komen er dagelijks 4.000 tot 5.000 Afghanen illegaal Iran binnen: tussen medio augustus en begin november 2021 in totaal 300.000.¹¹⁰ Het IOM meldt dat Iran in 2021 één miljoen Afghanen heeft uitgezet naar Afghanistan.¹¹¹

3.6 Zuid-Amerika – Colombia

De huidige president Ivan Duque ligt momenteel onder vuur nadat in juli een rapport van de IACHR¹¹² en in december 2021 een rapport van de VN¹¹³ werd gepubliceerd over het buitensporige politiegeweld gericht tegen demonstranten tijdens de protesten die begonnen op 28 april en verschillende weken aanhielden. De protesten richtten zich tegen voorgenomen belastinghervormingen. Deze hervormingen zouden de maatschappelijke ongelijkheid tussen de verschillende bevolkingsgroepen, reeds verergerd door de pandemie, nog groter maken.¹¹⁴ Er zouden gedurende de protesten 44 burgerslachtoffers zijn gevallen als gevolg van politiegeweld.¹¹⁵

President Duque voert nog altijd een ruimhartig beleid met betrekking tot opvang van gevluchte Venezolanen: in de eerste helft van 2021 heeft Colombia 1.742.927 Venezolanen opgenomen: het hoogste aantal in de regio.¹¹⁶

De Colombiaanse economie trekt weer aan na een eerdere terugval als gevolg van de pandemie. Ondanks de economische groei zijn er een aantal risico's die in 2022 een negatieve rol kunnen hebben: aanhoudende onzekerheid over het verloop van de pandemie, de informele arbeidsmarkt, zorgen over de overheidsfinanciën en onzekerheid veroorzaakt door de komende presidentsverkiezingen van mei 2022.¹¹⁷

¹⁰⁵ Bundespolizei, 30 december 2021, *Illegale Migration aus Belarus über Polen nach Deutschland: 11.213 Feststellungen durch die Bundespolizei im laufenden Jahr*.

¹⁰⁶ The Irish Times, 28-12-2021, *Iranians seek foreign shores as reform hopes fade*, 30-12-2021.

¹⁰⁷ Middle East Eye, 27-11-2021, *Goodbye, genius: How Iran's best and brightest are leaving the country*, 30-12-2021.

¹⁰⁸ Eurasia Review, 02-11-2021, *Iran's Brain Drain: The Impact Of Poverty And Inflation – OpEd*, 30-12-2021.

¹⁰⁹ The New York Times, 29-11-2021, *Iran Forcefully Clamps Down on Protests Against Growing Water Shortages*, 31-12-2021; Al-Monitor, 22-11-2021, *Water protests spread in Iran*, 31-12-2021.

¹¹⁰ Bloomberg, 11-11-2021, *Europe Urged to Do More to Help Afghan Refugees Arriving in Iran*, 30-12-2021;

Los Angeles Times, 16-12-2021, *Amid a crackdown, Afghan refugees in Iran fear the 'unthinkable': Being sent back*, 30-12-2021.

¹¹¹ Aljazeera, 11-11-2021, *Iran deporting thousands of Afghan refugees*, 30-12-2021.

¹¹² IACHR, *Observations and recommendations of the working visit of the IACHR To Colombia on June 8-10 2021*, 07-07-2021.

¹¹³ UN, *UN rights office urges Colombia to reform policing of protests*, 15-12-2021, <https://news.un.org/en/story/2021/12/1107992>

¹¹⁴ The New York Times, *Why Are Colombians Protesting?*, 18-05-2021.

¹¹⁵ UN, *UN rights office urges Colombia to reform policing of protests*, 15-12-2021.

¹¹⁶ UNHCR, *Refugee Data Finder*, 2021.

¹¹⁷ OECD, *Colombia Economic Snapshot*, December 2021; Focus Economics, *Colombia Economic Outlook*, 09-12-2021.

4 (Beleids)ontwikkelingen in de EU

In dit hoofdstuk staan ontwikkelingen die plaatsgevonden hebben in het derde tertaal van 2021 in de EU en van invloed zouden kunnen zijn op de asielinstroom naar Nederland, op de korte dan wel lange termijn. Er is onderscheid gemaakt tussen ontwikkelingen in Nederland, in andere EU-lidstaten en op EU-niveau. Voorbeelden van ontwikkelingen zijn beleidsontwikkelingen, politieke ontwikkelingen, maatschappelijke ontwikkelingen en juridische ontwikkelingen.

5.1 (Beleids)ontwikkelingen in Nederland

Tegengaan irreguliere migratie en bevorderen reguliere migratie

Het Nederlandse kabinet heeft met Egypte een intentieverklaring ondertekend om de migratiesamenwerking te verbeteren. Deze samenwerking gaat over de opvang van vluchtelingen en migranten en het tegengaan van irreguliere migratie, inclusief de aanpak van grondoorzaken van irreguliere migratie en de aanpak van mensensmokkel.¹¹⁸

Het nieuwe kabinet is van plan het quotum voor hervestiging te verhogen van 500 naar 900 hervestigers per jaar.¹¹⁹

Beoordeling asielaanvragen

Nederland heeft eind september 2021 de beslistermijn voor aanvragers van asiel met een beschermingsstatus in Griekenland verlengd naar negen maanden omdat onduidelijk is of deze aanvragers teruggestuurd kunnen worden naar Griekenland. Er loopt een feitenonderzoek naar of statushouders in Griekenland beschikken over basale voorzieningen. In zaken waarin is gebleken dat de aanvrager in Griekenland kan beschikken over basale voorzieningen kan wel worden beslist.¹²⁰

Opvang en begeleiding

Er is een groot tekort aan opvangplekken voor aanvragers van asiel wat mogelijk kan ontmoedigen om in Nederland asiel aan te vragen. Er zijn noodopvanglocaties geopend, enkele gemeenten hebben een dringend bestuurlijk verzoek ontvangen om opvangplekken te creëren¹²¹ en een deel van de nareizigers meldt zich sinds eind december in Zevenaar in plaats van in Ter Apel.¹²²

Een mogelijke *pullfactor* is dat in het coalitieakkoord 2021-2025 staat dat kansrijke aanvragers van asiel vanaf dag één Nederlandse taalles krijgen en dat het doen van (vrijwilligers)werk gemakkelijk wordt.¹²³

Wijzigingen landenbeleid

Voor enkele landen is het landenbeleid gewijzigd en komen er meer groepen in aanmerking voor bescherming in Nederland. De belangrijkste uitbreidingen betreffen:

- Ethiopië: etnische Tigreeërs zijn aangemerkt als risicogroep en Tigrese vrouwen als kwetsbare minderheidsgroep.¹²⁴
- Democratische Republiek Congo (DRC): de DRC kan geen bescherming bieden aan personen uit de provincie Ituri¹²⁵, minderjarigen die (seksueel) geweld vrezen en amv's.¹²⁶

¹¹⁸ Asharq Al-Awsat, 28 september 2021, *Egypt, Netherlands to Bolster Cooperation, Confront Illegal Immigration*. Geraadpleegd op 5 januari 2022; rief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 16 november 2021, 29344, nr. 148.

¹¹⁹ Coalitieakkoord 2021-2025, 15 december 2021, 2021D50025.

¹²⁰ Brief van de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid van 30 september 2021, *Kamerstukken II 2021/2022*, 32317, nr. 719.

¹²¹ NOS, 11 januari 2022. Gemeenten boos na onthulling over niet-verplichte noodopvang asielzoekers. Geraadpleegd op 1 februari 2022.

¹²² Start, R., 9 december 2021, *Geen migratiecrisis, maar opvangcrisis: dwing alle gemeenten asielzoekers op te vangen*. Geraadpleegd op 5 januari 2021.

¹²³ Coalitieakkoord 2021-2025, 15 december 2021, 2021D50025.

¹²⁴ Brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 1 november 2021, *Kamerstukken II 2021/2022*, 19637, nr. 2777.

¹²⁵ Eerder waren de provincies Zuid-Kivu en Noord-Kivu als aangemerkt als een dergelijk gebied.

¹²⁶ Brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 14 december 2021, 19637, nr. 2805.

- Tunesië: journalisten, activisten en politiek opposanten die kritiek uitten op de president en/of regering vormen een uitzonderingscategorie op de beoordeling van Tunesië als veilig land van herkomst.¹²⁷

Overig

Vanaf 22 december 2021 hebben alle reizigers van twaalf jaar en ouder uit landen buiten de EU/Schengen een negatief COVID-testbewijs nodig om Nederland in te reizen.¹²⁸ Voor landen en gebieden die niet als veilig verklaard zijn, geldt nog steeds een EU-inreisverbod met uitzonderingen.¹²⁹

5.2 (Beleids)ontwikkelingen in andere EU-lidstaten

België

België wordt mogelijk een minder aantrekkelijk bestemmingsland voor in ieder geval migranten die reeds elders in Europa asiel aangevraagd hebben. België heeft problemen met de opvangcapaciteit voor asielaanvragers. Er wordt gezocht naar meer personeel en meer opvanglocaties. Ook wil België niet langer migranten die elders in Europa asiel aangevraagd hebben, opvangen. Er wordt gekeken naar mogelijkheden om de asielwet aan te passen.¹³⁰

Duitsland

Het coalitieakkoord van de nieuwe Duitse regering en juridische uitspraken bieden ruimere mogelijkheden voor bescherming en integratie. Er zijn plannen om mensen met subsidiaire bescherming dezelfde gezinsherenigingsrechten te geven als mensen met een vluchtelingenstatus en amv's te kunnen herenigen met hun ouders, broers en zussen. Ook wil de coalitie regelingen voor verblijfsrecht versimpelen, vanaf aankomst in Duitsland integratiecursussen aanbieden, en uitzoeken of het vaststellen van een beschermingsstatus in derde landen in uitzonderlijke gevallen mogelijk en in lijn met internationale verdragen is.¹³¹

Daarnaast heeft een rechter besloten dat een aanvrager van asiel met een status in Griekenland toelaatbaar in Duitsland is. In Griekenland bestaat namelijk het risico op een inhumane en vernederende behandeling.¹³² Eerder dit jaar werden in Nederland twee vergelijkbare uitspraken gedaan.¹³³ Eveneens werd in Duitsland geoordeeld dat de terugkeer van een Somaliër naar Italië verboden is vanwege het risico op geen huisvesting en geen toegang tot de arbeidsmarkt of een uitkering.¹³⁴

Griekenland

De mogelijkheden voor aanvragers van asiel, statushouders en personen van wie een asielaanvraag is afgewezen nemen (verder) af in Griekenland. Na het veilig verklaren van Turkije als derde land voor onder andere Afghanen en Syriërs in juni 2021, heeft Griekenland duidelijk meer asielaanvragen van personen uit beide groepen ongegrond verklaard.¹³⁵ Van april t/m juni 2021 ontvingen 620 Afghanen en 165 Syriërs dit besluit, in de periode juli-september waren dat er maar liefst resp. 1935 (een toename van 1315, +212%) en 640 (een toename van 475, +288%).¹³⁶

¹²⁷ Brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 20 december 2021, 19637, nr. 2811.

¹²⁸ Rijksoverheid, 20 december 2021. *Vanaf 22 december 2021 gelden nieuwe regels voor reizigers naar Nederland van buiten de EU/Schengen*. Geraadpleegd op 13 januari 2022.

¹²⁹ Rijksoverheid, s.a.. *Corona en inreisregels landen buiten de EU/Schengen*. Geraadpleegd op 13 januari 2022.

¹³⁰ NOS, 30 oktober 2021. *Hoe onze buurlanden omgaan met de opvang van asielzoekers*. Geraadpleegd op 13 januari 2021.

¹³¹ ECRE, 3 december 2021, *Weekly bulletin*. Geraadpleegd op 6 januari 2022.

Koalitionsverdrag 2021-2025, november 2021, p.137-142.

¹³² Mail van ECRE, 10 december 2012, *Weekly bulletin*.

¹³³ IND, oktober 2021, Migratieradar T2.

¹³⁴ Mail van ECRE, 10 december 2021, ELENA Weekly legal update.

¹³⁵ AP News, 7 juni 2021, *Greece says many migrants in Turkey could seek asylum there*, 15 september 2021.

¹³⁶ ECRE, 3 december 2012, *Weekly bulletin*.

Tussen oktober 2020 en oktober 2021 het aantal migranten dat in Griekse opvangcentra verblijft bijna gehalveerd van ruim 71.000 naar bijna 38.000. Van januari tot en met oktober 2021 zijn er bijna duizend mensen naar andere Europese of derde landen getrokken.¹³⁷

De Griekse regering is met ingang van oktober 2021 gestopt met het verstrekken van voedsel en water aan personen van wie ze de asielaanvraag ingewilligd dan wel afgewezen heeft.¹³⁸ Ook heeft de Griekse overheid de financiële steun aan personen die nog in de asielprocedure zitten, overgenomen van de UNHCR. Met deze overname is de financiële steun voor deze groep stil komen te liggen.¹³⁹ Een duidelijke verklaring hiervoor ontbreekt.

Litouwen

De druk op de Litouwse EU-buitengrens was hoog en Litouwen heeft diverse maatregelen genomen om deze te verminderen. Zo is het sinds 22 september 2021 mogelijk om reeds een asielaanvraag in te dienen bij de Litouwse ambassade in Minsk (Belarus).¹⁴⁰ Ook riep Litouwen begin november een noodtoestand uit langs de gehele grens met Belarus. Grensbewakers mogen hierdoor 'mentale dwang' en 'proportioneel fysiek geweld' gebruiken om te voorkomen dat migranten Litouwen binnentreden.¹⁴¹ Begin januari 2022 berichtte de president dat de noodtoestand kan worden opgeheven.¹⁴² Daarnaast is er gestart met de bouw van een hek langs de grens met Belarus.¹⁴³ In heel 2021 registreerde Litouwen 8.000 irreguliere aankomsten van migranten (geholpen door de Belarussische autoriteiten).¹⁴⁴ Verder heeft Litouwen het bedrag dat personen van wie de asielaanvraag is afgewezen ontvangen bij vrijwillige terugkeer, verhoogd van driehonderd naar duizend euro.¹⁴⁵ Hiermee wordt doorreizen naar andere EU-lidstaten mogelijk ontmoedigd.

Polen

Net als in Litouwen is de druk op Poolse EU-buitengrens hoog en heeft Polen maatregelen genomen om deze te verminderen. Begin september 2021 heeft Polen een noodtoestand afgekondigd voor twee regio's aan de grens met Belarus vanwege irreguliere grensoverschrijdingen.¹⁴⁶ Polen registreerde in heel 2021 40.000 pogingen van migranten (geholpen door de Belarussische autoriteiten) om de grens over te steken.¹⁴⁷ In oktober is het wettelijk mogelijk gemaakt om mensen die illegaal Polen zijn binnengekomen te verplichten het land weer te verlaten. Ook is er conceptwetgeving goedgekeurd voor de bouw van een muur langs de grens met Belarus.¹⁴⁸

5.3 (Beleids)ontwikkelingen op EU-niveau

Afghanistan

De Europese Commissie heeft een steunpakket ter waarde van één miljard euro aangekondigd voor Afghanistan en diens buurlanden om een verdere humanitaire en socio-economische crisis daar zoveel mogelijk te voorkomen.¹⁴⁹

¹³⁷ Mail van ECRE, 19 november 2021, Weekly bulletin.

¹³⁸ Refugees International, 29 november 2021. *NGOs raise alarm at growing hunger amongst refugees and asylum seekers in Greece. Geraadpleegd op 11 januari 2022.*

¹³⁹ Ibid.

¹⁴¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, 30 december 2021. *Reisadvies Litouwen*. Geraadpleegd op 11 januari 2022.

Reuters, 4 november 2021. *Lithuania border, camps in state of emergency over migrants from Belarus*. Geraadpleegd op 11 januari 2022.

¹⁴² AD, 5 januari 2022. Litouwen: eind aan migrantencrisis.

¹⁴³ Litouws Ministerie van Binnenlandse Zaken, 27 oktober 2021. *First segments of the 4-metre-high fence installed on Belarus border*. Geraadpleegd op 11 januari 2022.

¹⁴⁴ NOS, 26 december 2021. *Zo is het nu met migranten aan de Pools-Wit-Russische grens*; Ministerie van Buitenlandse Zaken, december 2021, *Algemeen Ambtsbericht Belarus*, pagina 98 en 99.

¹⁴⁵ AFP, 9 december 2021. *Lithuania to pay migrants to return home*. Geraadpleegd op 11 januari 2022.

¹⁴⁶ Reuters, 2 september 2021. *Poland declares state of emergency on Belarus border amid migrant surge*. Geraadpleegd op 11 januari 2022.

¹⁴⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, december 2021, *Algemeen Ambtsbericht Belarus*, pagina 98 en 99.

NOS, 26 december 2021. *Zo is het nu met migranten aan de Pools-Wit-Russische grens*.

¹⁴⁸ The Independent, 14 oktober 2021. *Poland says it will build \$400m border wall to stop Belarus 'weaponising' refugees*.

¹⁴⁹ Europese Commissie, 12 oktober 2021. *Afghanistan: Commission announces €1 billion Afghan support package*. Geraadpleegd op 13 januari 2022.

Verder heeft de EU een forum georganiseerd over de bescherming van Afghanen via hervestiging en andere veilige routes naar Europa.¹⁵⁰ De UNHCR heeft de EU opgeroepen om de komende vijf jaar 42.500 Afghanen te hervestigen, de helft van het verwachte aantal Afghanen in nood. De EU heeft aangegeven dat dit haalbaar is en dat toezeggingen van lidstaten op vrijwillige basis zijn.¹⁵¹

Belarus

Net als Litouwen en Polen probeert de EU de druk op de EU-buitengrenzen vanuit Belarus te beheersen. Zo heeft de EU aanvullende maatregelen genomen gericht tegen personen en instanties betrokken bij het faciliteren van de migratiestroom naar de grens tussen Belarus en de EU.¹⁵² Ook heeft de EU een aantal landen verzocht reisbewegingen naar Belarus te beperken. Ondertussen heeft in ieder geval Oezbekistan beperkingen opgelegd voor transitpassagiers uit Afghanistan, Irak, Libanon, Libië, Syrië en Jemen.¹⁵³ Daarnaast heeft de Commissie op 1 december 2021 een voorstel uitgebracht met voorlopige noodmaatregelen om Letland, Litouwen en Polen te ondersteunen bij het beheersen van de migrantenaantallen en het behandelen van asielaanvragen.¹⁵⁴

¹⁵⁰ Europese Commissie, 19 september 2021. *#TimeToDeliverMigrationEU No.15 - High-level Resettlement Forum on Afghanistan 7 October 2021 – protecting our partners in democracy*. Geraadpleegd op 13 januari 2022.

¹⁵¹ Deutsche Welle, 8 oktober 2021. *UN targets on Afghan resettlements 'doable' says EU, but without commitments*. Geraadpleegd op 13 januari 2022.

¹⁵² Council of the European Union, 2 december 2021. *Belarus: EU adopts 5th package of sanctions over continued human rights abuses and the instrumentalisation of migrants*. Geraadpleegd op 13 januari 2022.

The Guardian, 15 november 2021. *EU agrees new sanctions against Belarus over border crisis*. Geraadpleegd op 13 januari 2022.

¹⁵³ Mail van ECRE, 26 november 2021. Weekly bulletin.

Herszenhorn, D.M., 22 november 2021. *Uzbekistan restricts travel to Belarus to help EU with border crisis*. Geraadpleegd op 13 januari 2022.

¹⁵⁴ Mail van ECRE, 3 december 2021. *ELENA Weekly Legal Update*.

Bijlage I Het gebruik van migratie- en asielfdata

De statistische gegevens in deze migratieradar zijn voor het merendeel afkomstig van Frontex, UNHCR, Eurostat en BIC. Het gebruik van deze gegevens is primair bedoeld om trends weer te geven. Statische data kunnen geen precies beeld geven van aantallen asielaanvragen of van de dynamiek van migratie-routes:

Eurostat data zijn afkomstig van de 27 lidstaten en zijn in toenemende mate vergelijkbaar (en geharmoniseerd) in de afgelopen jaren. De data zijn echter nog steeds niet zonder meer vergelijkbaar vanwege verschillen in bronnen, definities, en in methodes van verzamelen tussen de lidstaten. Bovendien worden Eurostat gegevens uitgebracht met een onvermijdelijke vertraging van twee maanden, veroorzaakt door de administratie van asielaanvragen en de correctie van de statistische data.

UNHCR waarschuwt dat personen in meerdere EU landen tegelijkertijd een asielaanvraag open hebben staan, waardoor aantallen asielzoekers per land mogelijk incorrect worden weergegeven. De registratie van emigratie of vertrekdata is vaak zeer onvolledig.

Frontex registreert “irregular” en/of “illegal” grensoverschrijdingen (Frontex gebruikt deze termen inwisselbaar) van EU lidstaten aan de buitengrenzen van de EU. Deze gegevens zijn per definitie onvolledig en worden sterk beïnvloed door registratiecapaciteit. Frontex gegevens worden veelvuldig incorrect gebruikt. Het aantal grensoverschrijdingen kan niet, zoals vaak aangenomen wordt, gelijk gesteld worden met het aantal personen dat een grens overschrijdt. Ook is de optelling van verschillende tijdsperiodes of van de registraties bij verschillende grenzen statistisch onbruikbaar, en kunnen de gegevens niet als migratie-aantallen of als aankomst-aantallen gebruikt worden.